

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת שמיני תשפ"ד | גליון מס' 425 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

"ברגע שניתקתי את הטלפון, אחרי שהודעתי לרב פירר בכזה רוחב לב שהרבי יכול לבוא בעוד שעה, תפסתי מה עשיתי. אוי לי ואבוי לי, הרי בעוד שעה זה אומר שהשעה היא 5:30 אחה"צ. זה זמן שבו הרב אלישיב שקוע בלימוד, ואין אף אחד מהגבאים ואנשי הבית למעט בתו"

הגאון רבי משה פריד שליט"א, בעל שו"ת 'וישמע משה', על הביקור ההיסטורי של כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שיבלט"א בבית מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, ועל מה שמרן לא הצליח לזכור...

"העניין הוא שהביקור הזה התנהל ממש מהרגע להרגע, ולא על פי הזמנת תור מבעוד מועד. היה זה בשעה חמש וחצי אחה"צ בערך, כשהטלפון שלי צלצל ועל הקו היה הגבאי הראשי של הרבי מבעלזא הרה"ח ר' מיכל פירר שליט"א, שאמר לי שהרבי שואל מתי הוא יכול לבוא לביקור אצל הרב אלישיב. אני כחסידי בעלזא נאמן לא היססתי לפני שהשבתי שהרבי יכול לבוא ממש עכשיו, בעוד שעה, הנחתי שבוודאי ייקח לו קצת זמן להתארגן ולצאת, ובכל מקרה צריכים להכין את הרב אלישיב מראש.

יעקב א. לוסטיגמן

בשבועות האחרונים הבאנו כאן ב'לקראת שבת', את העובדות הנפלאות שזכה הגאון רבי משה פריד שליט"א בעל שו"ת 'וישמע משה', לראות ולשמוע בביתו נאווה קודש של מרן פוסק הדור רבינו הגרי"ש אלישיב זצ"ל, אשר קירב אותו וחיבב אותו באופן מיוחד במינו. הגר"מ פריד תיאר באוזנינו בתיאור חי כיצד היה נראה סדר יומו של מרן הגרי"ש זצוק"ל, ואת גודל השקיעות שלו בתורה, עד כדי כך שהיו צריכים למצוא עצות ותחבולות מיוחדות, כדי 'להעיר' אותו מהלימוד כשהגיע הזמן להתפלל או לקבל קהל וכדו'. השבוע ממשיך הרב פריד לספק על השקדנות המופלאה של מרן שהיה צולל בים התלמוד ולא שת לבו לכל סביבותיו:

"אחד מרגעי השיא מבחינתי בכל התקופה שבה זכיתי להסתופף בצילו של רבינו זצ"ל, היה כשזכיתי לארגן את הפגישה ההיסטורית של מורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלזא, עם מורי ורבי מרן פוסק הדור רבינו הגרי"ש אלישיב זצ"ל. פעמים רבות הייתי מוליך ומביא ביניהם מסרים ואמירות שנגעו לענייני הציבור, והיה ביניהם קשר מאוד חזק של כבוד והערכה עצומה.

"בשלהי שנת תש"ע, בב' אלו, הגיע מרן הרב אלישיב זצ"ל, לסנדקאות אצל נכדו של להבחל"ח הרבי מבעלזא שליט"א, ולאחר מכן, בין כסה לעשור, השיב לו הרבי מבעלזא ביקור גומלין, אותו כיוון לימים אלו כדי להתברך מפיו של גדול הדור לקראת יום הכיפורים, כפי שנהגו ישראל קדושים מן קדמת דנא.

תפסתי מה עשיתי. אוי לי ואבוי לי

"ברגע שניתקתי את הטלפון, אחרי שהודעתי לרב פירר בכזה רוחב לב שהרבי יכול לבוא בעוד שעה, תפסתי מה עשיתי. אוי לי ואבוי לי, הרי בעוד שעה זה אומר שהשעה היא 5:30 אחה"צ. זה זמן שבו הרב אלישיב שקוע בלימוד, ואין אף אחד מהגבאים ואנשי הבית, למעט בתו שבאותה עת שהתה שם.

"כמובן שמיד התקשרתי לנכדו רבי אריה, והודעתי לו שבעוד שעה מגיע הרבי מבעלזא לבית הרב אלישיב, ואין שם מישהו שיבוא לפתוח לו את הדלת ולהכניס אותו פנימה... רבי אריה אמר לי, שאם כך הם פני הדברים, אני צריך להזדרז ולהגיע לשם מבעוד מועד, כדי להכין את מרן לפני כן, לפחות רבע שעה קודם, כי אי אפשר להנחית עליו אורח נכבד כזה בלי הודעה מראש.

"התחלתי לרוץ כל עוד נשמתי בי, והגעתי לביתו של מרן. נכנסתי פנימה וראיתי שהוא שקוע בלימוד. אני זוכר אפילו איזו סוגיא הוא למד אז. היתה מונחת לפניו גמרא היתה זו מסכת 'שבת' והיא היתה פתוחה בדף נ'. על הגמרא היה פתוח רשב"א, עליו היה פתוח ריטב"א, ובראש ערימה הספרים היה 'מאיר'. מרן זצ"ל הצביע עם האצבע בתוך המאירי וקרא בשקיקה את המילים הקדושות. זו היתה דרכו, הוא תמיד היה מצביע בתוך הספר שלמד בו. האמת שבבעלזא נוהגים להשתדל מאוד בעניין זה להצביע בתוך הספר, ויש בזה עניינים גדולים, ואני הייתי אומר למרן בדרך צחות שהוא נוהג כמנהגי בית בעלזא.

"בצד היתה מונחת גמרא של שוטנשטיין, הוא עצמו לא נזקק כמובן לביאור של הפשט של הגמרא בשוטנשטיין, אבל כשהיה מכין את השיעור היומי שלו, הוא כן היה פותח 'שוטנשטיין' ומציין בהוספות וההערות שיש בחלק התחתון של הדף, כדי להוציא משם חידושים נפלאים ורעיונות יפים להוסיף בשיעור כדי לתת יותר טעם וגישמאק בלימוד.

"בעניין זה אציין שפעם באו לפני מרן, ואמרו לו שיש רבנים באמריקה שתוהים איך הוא התיר את השוטנשטיין, הרי זה פוגע בעמל התורה שמעכשיו יוכלו להבין את הגמרא בלי שום מאמץ. השיב מרן זצ"ל שאחרי שמסתכלים בפשט של הגמרא למעלה, נשאר עוד הרבה עודף לעמל ויגיעת התורה, כי הפשט הפשוט הוא רק חלק אחד, וצריכים ללמוד ביסודיות ולהעמיק וזה מצריך עמל ויגיעה אפילו כשנעזרים עם שוטנשטיין.

ניגשתי למרן. רעדתי מפחד! אני מעולם

לא העזתי להפריע לו מלימודו

"לאחר שהסדרתי את נשימתי ונרגעתי מעט, ניגשתי למרן. רעדתי מפחד! אני מעולם לא העזתי להפריע לו מלימודו, וכעת אני נאלץ לעשות זאת בפעם הראשונה. אני זוכר שהסתכלתי עליו, התבוננתי לרגע וראיתי איך שהוא לומד בכזאת שקיקה, זה היה ממש רחמנות לנתק אותו מהגמרא. הוא למד עם כזאת הנאה, ממש מצץ בהנאה כל מילה ומילה ממילותיה הקדושות של הגמרא.

"התכופתי, התקרבתי אליו וקראתי לו "רבי, רבי", אבל הוא לא שמע. הזזתי את הכסא בקול חריקה, אולי זה ימשוך את תשומת לבו, אבל לא. הוא המשיך ללמוד ולא שת לבו לכל זאת, עד שלא נותרה לי ברירה, לקחתי את המשקפיים שלו שהיו מונחים בצד, ובעדינות, כשהלב דופק בפראות מרוב אימה וחרדה, דחפתי את המשקפיים קמעא קמעא מעל המאירי, עד שהוא שם לב שיש כאן מישהו, והרים את ראשו בתמיהה כדי לשאול למה אני רוצה.

"אמרתי לו "רבי, אני מתנצל כל כך שאני מפריע לרבי ללמוד. אבל זה ממש עניין של פיקוח נפש, כי הרבי מבעלזא מגיע לפה בעוד רבע שעה".

"כששמע זאת מרן, הוא קם ממקומו, ובתו הביאה לו את החליפה וסייעה לו ללבוש אותה, בעודו ממשיך ללמוד תוך כדי כך. כשלמד היה לומד בלי חליפה, הוא היה לובש ציצית מעל החולצה, ומעל הציצית היה לובש ווסט, וכך היה לומד, ולכבוד האורח החשוב לבש את החליפה.

"אגב אורחא אציין, שבספרי 'וישמע משה' חלק א' כתבתי בארוכה בנושא הזה של לבישת הציצית, האם בגד ה'טלית קטן', צריך להיות גלוי או מכוסה, והבאתי שם שעל פי סוד מובא שצריכים ללכת כשהציצית מכוסה, ואף ציינתי שמרן הגרי"ש אלישיב נוהג כך, ככל הנראה מחמת סיבה זו, שעל פי חכמת הנסתר כך צריכים ללכת.

"לאחר מכן אחד ממתפללי בית הכנסת של מרן, סיפר לו שאני כתבתי שהוא לובש את הווסט מעל הציצית מטעם זה, שהרי הוא היה נכדו של בעל ה'לשם' שהיה ידוע ומפורסם בכל העולם כמקובל גדול. מרן ביטל זאת ואמר לו שיש לו טעם אחר שבגיני הוא לובש ווסט מעל הציצית... כדי שהציצית לא תתלכלך!

"הגיע הרגע, הרבי מבעלזא הגיע לבית מרן, כשהוא מלווה בפמליה של גבאים ומשמשים, ועמו גם בנו הרה"צ רבי אהרן מרדכי שליט"א. רבי אריה אלישיב כבר הספיק להגיע מהכולל והמתין לרבי בכניסה למעלית, בנו הרה"צ שליט"א והגבאי רבי מיכל פירר הקדימו קצת את הרבי ועלו במדרגות אל הבית, ושאר הגבאים והמלווים המשיכו ללוות את מרן למעלית, הם חשבו להמתין שהוא יעלה במעלית ולאחר מכן הם יעלו במדרגות, אבל כשנכנס למעלית ביקש הרבי שכולם יישארו בחוץ, והוא נכנס רק עם רבי אריה אלישיב, ואני שקיבלתי את פניהם וכבר הייתי קודם לכן בתוך הבית.

"הרב אלישיב כבר עמד על רגליו עוד לפני שהרבי נכנס לביתו, וכשנכנס ביקש מהרבי שישב, אבל הרבי מבעלזא סירב לשבת מפני כבודו, ומאחר והוא לא התיישב גם מרן הגרי"ש לא התיישב, כך נשארו שניהם לעמוד.

"הרבי מבעלזא ביקש ממרן זצ"ל שיברך אותו שיזכה ל'תשובה שלמה', ומרן אמר "דער רבי איז בוודאי בתשובה שלמה", כלומר זו 'ברכה שאינה צריכה' שהרי הרבי ממילא עושה תשובה כל הזמן... הוסיף הרבי לבקש ממנו שיתקבלו תפילותיו לרצון ביום הכיפורים הבעל"ט, ומרן זצ"ל השיב לו שמאחר וכלל ישראל תלוי בתפילות של הרבי, אם כן בוודאי יתקבלו התפילות ואין בזה שום ספק. לאחר מכן בירכו זה את זה בברכת 'שנה טובה', והרבי מבעלזא

הורה לבנו הרה"צ שליט"א שיבקש גם הוא ברכה ממרן הגר"ש זצ"ל, וכך עשה.

"כשיצא הרבי מבעלזא, ליווה אותו מרן זצ"ל עד המעלית שמחוץ לביתו, וכבוד גדול עשה לו באופן מיוחד.

בשביל זה הטרחת את הרבי עד לכאן?

"לאחר שהרבי יצא, פנה אלי מרן במעין נזיפה ואמר לי "בשביל זה הטרחת את הרבי עד לכאן? בשביל לבקש ממני ברכה? הוא יכול היה לשלוח את הבקשה הזאת איתך ולא היה צריך לטרוח כל כך". על כך השבתי למרן בדרך צחות ש"מצווה בו יותר מבשלוחו", וראיתי שנחה דעתו בזה. זכרו של אותו מעמד נותר חקוק בליבי כל כך חזק, אשרי עין ראתה אלה.

אספר כאן מעשה נפלא ששמעתי מפיו של הגאון רבי אהרן דוד דונר שליט"א

"שנים רבות קודם לכן, לפני כ-50 שנה ויותר, נוהג היה מרן זצ"ל ללמוד בישיבת 'אוהל שרה', שם היה לו מקום לימוד, הוא היה עומד ליד הסטנדר במשך שעות רבות ברציפות, ולומד לבדו.

"דרכו היתה שהיה לומד לבדו, אבל היה מסביר את הגמרא ממש מילה במילה, כאילו הוא לומד עם חברותא. שמעתי פעם מהגה"ח רבי שמעון יצחק רכניצר זצ"ל, שאמר בלשון מליצה שאצל הרב אלישיב התקיים הכתוב "אחת דיבר אלוקים, שתיים זו שמעתי", כי מי שחלף מבחוץ סמוך לחלון של 'אוהל שרה', היה טועה לחשוב שיש בפנים שני אנשים שלומדים יחד, כי זה היה נשמע ממש כמו חברותא, אבל מי שנכנס פנימה יכול היה לראות שזה רק אדם אחד הלומד עם עצמו...

"בכל אופן, אספר כאן מעשה נפלא ששמעתי מפיו של הגאון רבי אהרן דוד דונר שליט"א, אב"ד לונדון, שהיה מתלמידיו המובהקים של מרן זצ"ל, והיה דבוק בו בלב ונפש. בתקופה בה זכיתי להסתופף בצל מרן, הייתי מקבל מהרב דונר טלפון על בסיס יומיומי! כל יום הוא היה מתקשר כדי לשמוע מה התחדש אצל מרן, איזה חידוש נשמע מפיו, האם הוא פסק הלכה בנושא מעניין כלשהו וכדו'. ממש כל יום. עד היום אנחנו משוחחים בטלפון מדי שבוע, שיחה ממושכת הכוללת עיונים והערות בדברי מרן זצ"ל בנושאים שונים.

"הגרא"ד דונר שליט"א למד בישיבה בארץ לפני כ-60 שנה, והכיר אז את מרן זצ"ל, שבאותם ימים לא היה מפורסם באופן מיוחד. הוא היה ידוע כתלמיד חכם גדול שכל רז לא אניס ליה, אבל לא היו לו גבאים ומשמשים ואף אחד לא רץ אחריו ברחוב כדי לשאול אותו שאלות.

"אבל הוא, רוח אחרת היתה עמו. הוא החליט שהוא רוצה להידבק ברב אלישיב ולהפוך לתלמידו. הוא גילה מה הן השעות שבהן רבינו זצ"ל לומד ב'אוהל שרה' ומתי הוא מסיים ושב לביתו, והיה אורב לו שם, וכשרבינו היה צועד משם לכיוון הבית, התלווה אליו הרב דונר והחל לשאול אותו שאלות ולשוחח עמו בסוגיות שונות.

"הרב אלישיב לא אהב את זה, ובהתחלה ניסה קצת להתחמק, אבל הגר"א דונר לא נכנע והמשיך עוד ועוד, עד שהצליח ונוצר חיבור חזק בינו ובין רבינו זצ"ל, חיבור של רב ותלמיד.

"אחרי תקופה היה הגרא"ד דונר צריך לחזור ללונדון, והוא הצטער צער רב על כך שמעתה לא יוכל לשוחח עם מרן על בסיס יומיומי. לפני שנפרד הוא שאל את רבינו מה יהא עליו, הוא הרי נוסע ללונדון ומתנתק ממקור החיים, מהרבי שלו.

"השיב לו הרב אלישיב, שזה לא כל כך נורא, כי הוא יכול לכתוב לו מכתבים והוא מבטיח להשיב לו עליהם.

"אבל התלמיד לא הסתפק בכך, וביקש מהרב אלישיב שירשה לו להתקשר אליו בטלפון כדי לשוחח עמו.

ואמר לו 6... 2... 6... זהו...

"מרן זצ"ל ניסה להתחמק ואמר לו שהטלפון לוקח זמן ואין לו כל כך חשק לזה, אבל לאחר שהפציר בו מאוד, הסכים מרן שיתקשר אליו רק כשיש לו שאלות דחופות.

לימים סיפר לי הרב דונר שהוא מתחרט מאוד על כך שלא קיבל את עצתו של מרן לנהל עמו חלופת מכתבים, כי אומנם שיחות הטלפון היו יותר טובות לו לאותה שעה, אבל אם הוא היה מנהל עם מרן חלופת מכתבים, הוא יכול היה להחזיק היום באוצר בלום של מכתבים שקיבל מהרבי, ולהשתעשע הוא ניסה להיזכר, ואמר לו 6... 2... 6... זהו... בהם בכל עת כשגוברים אצלו הגעגועים אל הרבי זצ"ל.

"על כל פנים, כשקיבל את אישורו של מרן זצ"ל להתקשר אליו כדי לשוחח עמו בטלפון, הגיע השלב שבו ביקש הגרא"ד דונר ממרן שיאמר לו את מספר הטלפון, ואז יצא המרצע מהשק... רבינו זצ"ל לא ידע מה המספר. הוא ניסה להיזכר, ואמר לו 6... 2... 6... זהו... כאן הוא נתקע ולא זכר את ההמשך, עד שנאלץ לקרוא לרבנית ע"ה ולשאול את פיה מה הוא מספר הטלפון בביתם.

"הסיפור הזה נותן לנו אפס קצה הבנה במה שדרש רבי עקיבא "את ה' אלוקיך תירא - לרבות תלמידי חכמים".

"ראו נא ראו... האיש הזה, אם אפשר בכלל לכנותו בתואר כזה גשמי, הוא ידע את כל התורה כולה. כל רז לא אניס ליה. הוא זכר מצוין באיזה דף מופיעה כל מימרא בגמרא, ובאיזה מספר עמוד בריטב"א אפשר למצוא את היסוד ההלכתי ההוא וההוא, הכל הוא ידע ולא שכח כלום! אבל את מספר הטלפון שלו הוא לא ידע, ואז המספרים היו קצרים, והכילו רק חמש ספרות... את זה הוא לא הצליח לזכור... פחד פחדים! "והדברים מקבלים משמעות עמוקה ומבהילה עוד יותר, כשעושים את החשבון שלכאורה הוא לא זכר את מספר הטלפון כי לא רצה לזכור, וזאת משום שהיה לו חבל לבזבז מקום בזיכרון שלו על מספר טלפון, אם המקום הזה יכול לשמש לעוד כמה מילים של תורה... ודברים נוקבים חדרי בטן, גאון הגאונים שידע את כל התורה כולה, לא יכול היה לשחרר מקום בזיכרון שלו לכולם! אפילו לא לכמה ספרות בודדות, ולמה? כי חבל על המקום, הוא יכול לשמש לעוד שתיים או שלוש מילים של תורה...

"ומה נענה אנן אבתריה??? ועל דא ודאי קא בכינא".

ובדיוק מראש חודש ניסן, הוא מתיישב ללמוד... ולא רואים אותו בכלל בבית. אומרים לו, צריכים עזרה בבית - הרי צריכים להכניס את הפסח... והיא 'רובצת תחת משאה...' צריכים לעזור משהו. אבל הוא צריך עכשיו להעמיד ממלא מקום לגדולי הדור... בדיוק מראש חודש ניסן

הגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל
על להיות אדם טוב - "זיין אגוטער מענטש..."

"זיין אגוטער מענטש..." פעם ראיתי באיזה מקום, ראש כולל שניגש אל אחד בבית מדרש, הוא מצא אותו בה', ו' או ז' בחודש ואמר לו, 'תראה, יש לי כאן את המעטפה של המשכורת שלך, כבר ארבעה - חמשה ימים, מראש חודש שאני מחפש אותך בכלל... אני מחפש אותך ולא מצאתי אותך. טוב שמצאתי אותך עכשיו, פה ב"איצקוביץ", ואני יכול לתת לך את המעטפה. אני לא רואה אותך בכלל... התנהגות כזו, איך הבריאנות, בסדר? זה ממש "דוגמא" של - "אגוטער מענטש"... באירוניה אני מתכוין. מה אתה הולך "לעקוק" אותנו? ואתה הולך להגיד לו "לא היית" ו"איפה היית"? וכו' אולי יש לו טירדות קשות?? תחשוב, במצב הזה, איך אתה. היית מתנהג? לא צריך ככה לדבר אליו... אני רק מדבר לעצמי, אבל זה ממש כל ה"שפיץ" של תורה, וכל ה"שפיץ" של מוסר...

-- במה זכית להיות אדון על כל בני דורך?...

- כך כתוב ב"חובת הלבבות" בשער הכניעה פרק י'. במה זכית להיות אדון על כל בני דורך?..." ועיין שם, מה שהשיב" החכם אחד שכתוב שם, על השאלה הזו, במה זכית להיות אדון על כל בני דורך? וזו העבודה הכי קשה. זה יותר קשה מ"גלגולי שלג" ומתעניות ומסיגופים, וכמו שכותב הגר"א, שלא בדברים האלה צריך להתייסר אלא בשמירת הלשון". וזה יותר קשה מכל העבודות שבעולם, העבודה הזו של, "לעולם יהיה אדם מן הטובים..." אז מען דארף זיין אגוטער. וצריך להיות בן אדם...]- צריך להיות טוב.[בכל דבר צריך להיות בן אדם, לא משנה אם אשתו מדברת אליו או שהוא מדבר עם הילדים... איך הוא מדבר? איך הוא מדבר עם הילדים?? - איך הוא מדבר? הם לא שומעים מלה טובה ממנו, תמיד... תמיד הוא עם טענות,

תמיד טענות... אנחנו זכינו, לפחות, לראות אנשים... זכינו לראות את ר' וולוויל צ'צ'יק, איך שהוא היה מדבר עם כל ילד ועם כל מי שיהיה, איזה מלה טובה. הוא היה תופס ילד ואומר לו. דו ביסט דאך אגעוואלדיגער גוטער "בעל מסביר" אתה לא מבין אידיש? איז זייט מיר מסביר דער פשט... הוא היה לומד עם תלמידים שואל איזו שהיא שאלה, והתלמיד אשר לא יודע מימינו לשמאלו שום דבר, היה רועד ורוטט... אז יש כל מיני נוסחאות של דיבור. יש נוסחאות "שלילים" שאני מנוע, מלמסור כאן דוגמאות על זה, מפני כבודם של בני התורה היושבים כאן. אבל כעת נדבר כאן נוסח חיובי...- איך מדברים!?" ר' וולוויל היה מלטף אותו ואומר לו, 'דו ביסט דאך אגוטער "בעל מסביר"... אתה הרי כזה 'בעל מסביר' טוב, אז בא... בא ותסביר לי... וכמובן שהוא, ר' וולוויל, מסביר... הוא יודע שאין לילד מה להגיד והוא בעצמו מסביר, אבל עדיין זה

ר' משה פיינשטיין יותר מתמיד ממך, אבל כשאני בא אליו הוא שם את העט על השולחן, ודי, אין עכשיו 'עגונה' ואין עכשיו 'חליצה', אין עכשיו שאלה של 'קידושין' ולא שאלה של 'גרופה וקטומה' בשבת ואין עכשיו שום שאלה של סתימה בשיניים ואין עכשיו שאלה של ניתוח, אין עכשיו שום דבר... עכשיו יש רק את זה מטורונטו שצריכים לדבר אתו יפה, ולשאול אותו מה נשמע אצלו, מה אפשר לעזור לו, ובמה אפשר לסייע לו...

כל דבר צריך לעשות בדעת!!
וזה ההתבוננות הגדולה, להתבונן בסילוקן של חכמי ישראל... הגפנים האלה, החכמי ישראל, שהם ההיפך של 'מלומדה', אלה שהליבם קרוב אלי, ה'לב-טוב' שזה המעיין המתגבר, כמו שהיה הרבי אומר ש'הלב טוב' הוא המעיין המתגבר, לב אבן לא יכול להיות 'מעייין המתגבר', לא יכול להיות...
כי זה לא עם אמת...
- לא...

וממילא, זה לא 'אמת'... וזה לא ענוה' ולא 'צדק'... וזה לא 'תורן נוראות ימינך'... ולא 'שמן ששון מחברך'...
ואצל אחד שנוהג כך נראה 'דבר פלא'.

הוא כבר הולך ל'פארק'... הולך ל'גן חיות'... הולך פה הולך שם וכו'.

אחר כך, כשמגיע 'חול המועד' אז כל ה'התמדה' שלו חולפת, הוא כבר הולך ל'פארק'... הולך ל'גן חיות'... הולך פה הולך שם וכו'.
ה'התמדה חלפה' - הלכה לה... זה ברור, שגדולים בתורה לא יצאו מזה... לא יצאו 'גדולים בתורה'!!
ותדעו לכם כלל מי שהוא 'שקדן' ומי שהוא 'מתמיד' מוצא זמן להכל...

ככה זה, מי שמתמיד מוצא זמן לכל. וזה תספר לכם כל אמא... כל אמא תספר לכם שככה הוא המצב בבית, אלו הילדים שהם בטלנים, הם לא לומדים ולא עוזרים. אבל המתמידים, בדרך כלל, הם גם לומדים בשקידה וגם מוצאים את הזמן לעזור, רק צריך שיהיה עם קצת שכל ותכנון. כשהוא מתכנן את הדברים הוא עושה מה שצריך לעשות, ומה שאחר שמסתובב עושה ביום שלם, הוא עושה בזריזות, גומר את הענין וחוזר לתלמודו, וכך הכל בסדר. כל דבר צריכים לעשות בדעת, זה מה שראו אצל הגדולים.

ברוך ה', דרך הישר והטוב לבן תורה בהנהגת ביתו

יש כאלה שממש, בלי עין הרע, אפשר לומר עליהם מה שאומר הרמב"ן, 'אשרי מדבר מלים על אוזן שומעת', כמו שאני רואה כאן, שיש שמיישמים את מה שמרן הרב שך אמר לר' שמואל צ'צ'יק מה הרב שך אמר לו?
הרב שך אמר לו, לבוא הביתה עם חיון ולצאת מהבית עם חיון...

נקרא שהילד, הוא "א גוטער בעל מסביר..." וכו' וכו', וכל זה הוא רק כדי לרומם אותו כמו שכתוב ב"אגרת הגר"א", ויש בזה שתי גרסאות.
'ובזה רוב התורה לשמח בני אדם'.
זה יסוד הדברים מה שיש להגיד בזה, ואפשר לדבר מזה הרבה דוגמאות.
- תסלחו לי מאד. אבל אני אומר את זה לעצמי.

יש כאלה, שבתוך ה'זמן' אינם מופלגים בשקידת התורה. אבל כשמגיע "בין הזמנים" שצריך לעזור בבית - אז הוא נהיה מתמיד... נהיה "מתמיד"... כשמגיעים כמה שבועות שבאמת זה הזמן להתנהג באופן של 'לעולם יהא אדם'... 'אז מען דארף זיין אמענטש אויך' - [שגם צריך להיות בן אדם], פתאום... תוקף אותו כזאת "שקידת התורה". והוא "מחליט"... - 'הנה כעת הסתלק ר' משה פיינשטיין, ר' יעקב קמינצקי הסתלק, ור' יעקב קנייבסקי - הסטייפלער הסתלק... אני מוכרח להיות ה'ממלא מקום שלהם'...

ובדיוק מראש חודש ניסן, הוא מתיישב ללמוד... ולא רואים אותו בכלל בבית.

ובדיוק מראש חודש ניסן, הוא מתיישב ללמוד... ולא רואים אותו בכלל בבית.
אומרים לו, 'צריכים עזרה בבית'...
- הרי צריכים להכניס את הפסח... והיא 'רובצת תחת משאה'...
צריכים לעזור משהו.
...לא! הוא צריך עכשיו להעמיד ממלא מקום לגדולי הדור...
- ...בדיוק מראש חודש ניסן, והוא יחזור הביתה בערב פסח אחר הצהריים אחרי שהוא יגמור להגיד סדר אמירת קרבן פסח... יש לו הרי זמן גם להגיד 'קרבן פסח'...
אי, בכל זאת הוא הרי לא כזה שקדן?!... הרי כבר שנים שהשקידה שלו מאד רופפת... ועם החלטה לבד לא נהיים שקדנים, ואפילו בשבועיים האלה שהוא יושב כל הזמן בבית מדרש, הוא הרי לא ממש ילמד בשקידה - כמו שצריך. הוא ילך מארון לארון, יוציא ספר פה - ספר שם, ידליק סיגריה, וישוחח עם חבר וכו', בגדר של 'הלך ולא עשה שכר הליכה בידו'... והוא מתהלך עם הרגשה שהוא עשה דבר גדול... הוא "מעמיד ממלא מקום", בזמן קשה כזה, שמתקיים הכתוב ואכחיד את שלושת הרועים בירח אחד... ה'קהילות יעקב', ר' יעקב קמינצקי, ה'אגרות משה'...
- זה חסר דעת...

זה לא נותן סייעתא דשמיא!!
אין מזה לא סייעתא דשמיא ולא משיגים עם זה לא "מדרגות, לא קדושה, לא ידיעת התורה ולא איזה שהוא סייעתא דשמיא לדעת תורה ולגדול בתורה, ככה, עם כזו התנהגות, לא משיגים גדלות, לא על חשבון השני!
לא על חשבון השני!
כמו שאמר ההוא מטורונטו:

יש שלש שורות בו הוא
כותב, שמאד חשוב, לא לספר צרות לאשתו... לא לספר צרות
לאשתו!

הוא הפסיד בתקופת מלחמת העולם הראשונה את כל ממונו, הוא לא סיפר לאשתו

הוא מספר על ר' נחום זאב, שהיה בן של ר' שמחה זיסל, הסבא
מקלם, שכאשר הוא הפסיד בתקופת מלחמת העולם הראשונה את
כל ממונו, הוא לא סיפר לאשתו. - לא סיפר לאשתו!! גם חתנו, אביו
של הרב דסלר, הפסיד את כל ממונו, כאשר החליפו את המטבעות
במדינה והרבה הפסידו מליונים, וכו', הוא לא סיפר לאשתו. וזה
משני טעמים... - אומר המשגיח. ואמנם זה כתוב שם מאד בקיצור,
אבל כשתבונן ותאריך בזה, אתה תראה שזה כך. טעם אחד הוא,
מכיון שהיא לא בנויה לקבל דברים כאלה... זו "סיסמא" של הרב
שך. - הרי סוף סוף הרב שך אמר,
אתה לומד תורה והיא לא לומדת תורה...
ההוא אומר לו שיש לו איזה ויכוח או סכסוך עם אשתו, היא כך וכך
והיא כזאת וכזאת...

אומר לו הרב שך, 'אמנם היא כזאת, אבל ודאי שהיא צודקת...'
- בגלל שאתה לומד תורה והיא לא לומדת תורה...
שבגלל שהיא לא לומדת תורה, לכן היא לא יודעת את כל הדברים
שאתה יודע וממילא היא בכלל לא בנויה לזה, לכל מה שאתה בנוי.
- אתה הרי בנוי עם "השגחה פרטית" ועם "כל מה דעביד רחמנא
לטב עביד", [ברכות ס' ב'], עם דברי חז"ל שאומרים "אית מאן
דפרע בגופיה" ואית דפרע בממוניה" וכדומה, כל ההתחזקות וכל
הדברים האלה וכו' וכו' שהם כולם דברים אמיתיים...
תדע לך. הכל דברים נכונים... ובכל זאת, הרי בקושי שהוא בנוי
לזה... אבל היא, - בקושי אתה בנוי לזה... בודאי שלא בנויה לזה. זה
דבר אחד, ש"היא, לא בנויה לזה".

ושנית,
שזה דברים ללא תועלת... - לא יהיה לך מזה שום תועלת... אלא
רק מטרד תמידי יהיה לך מזה. אתה חושב שאם תספר זה יעזור
לך וכו', - לא יהיה לך מזה שום תועלת. כלום לא, יהיה לך מזה מטרד
תמידי. וכל ערום יעשה בדעת.

(משיבת נפש, שער ב', פרק י' - י"ב)

זה נפלא כשעושים כך וזה מאד טוב. - כי זה עושה טוב על הלב.
ואמנם הרב שך אמר לו את זה, אבל, זה הוראה בשביל כולנו. לבוא
הביתה עם חיוך, ולצאת מהבית עם חיוך...
אפילו אם יש לך אלף דאגות ואלף טרדות... ויש לך גם אלף "טענות"
על הבית וכו'...

- כדרך בן אדם שאפילו לא התחיל לעבוד על מדותיו, ולכן הוא
תמיד רואה שהשני לא בסדר.

כי הוא פשוט, לא מבין!!... אבל. - אומר הרב שך, את היסוד הזה.
'אתה נכנס הביתה עם חיוך, תמיד... ואתה יוצא מהבית עם חיוך... -
כך אומר הרב שך, ואני אומר, שבאמת זה לא תמיד כל כך קל ולא
תמיד כל כך פשוט, לחייך... אבל, זהו, 'ויצר ה' אלקים את האדם...'
- זה מה שרוצים מבן אדם.

שידע איך להתנהג, ולא לבוא הביתה כמו "חסר דעה". בעצבות
וברוגז, ולא לספר צרות... - ולא לספר קשיים... אלא, לדבר, רק
דברים שמחים... - לעשות שמחה. תמיד צריך לעשות שמחה בבית...
זה התפקיד שלנו! נכון. בטח שזו "עבודה"...

אבל בן אדם הרי רוצה לעשות משהו, ולא סתם לשמוע שיחות
מעניינות

וסיפורים מעניינים... - ממילא הוא צריך לעבוד על עצמו. להשרות
תמיד אורה שמחה ונעימה.

אנשים הרי עוברים כל מיני עניינים בחיים, כל מיני קשיים, לא משנה
מה שיהיה. בבית לא צריך לספר מזה.

אומר לו הרב שך, 'אמנם היא כזאת, אבל ודאי שהיא צודקת...'

בספר הקדוש "אור יחזקאל", בו יש מכתבים של מרן המשגיח, ר'
יחזקאל, שהוא ממש ספר כביר...

- הוא הספר שבו אספו את המכתבים של המשגיח, ספר כביר
ממש, והוא ממש ספר לימוד [ולא ספר קריאה בעלמא, צריך ממש
ללמוד את הספר הזה שהוא ממש משיב את הנפש...]

- אצלי הספר מלא קווים... קווים... קווים...
מה שכל פעם אני מסמן לעצמי.

את זה אני אומר, מכיון שכל דבר צריך לדעת, וצריך לדעת גם איך
"לתמרן" את הדברים.

- אתה מבין? ושם בספר בסימן ר"ט, בתוך כל הנושא שם, באמצע,

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

היתה תקופה שנאלצתי לטוס פעמים רבות לארצות הברית. אני, כמובן הייתי במחלקה הרגילה של "האנשים הפשוטים"... נכנסתי ל"מחלקה הראשונה", לראות מה קורה שם... אין מה לומר, היה שם נוח ונעים. כשהזרתי למקומי פניתי לאחד הנוסעים, יהודי אמיד ובעל אמצעים ושאלתי אותו: מדוע לא תשלם קצת יותר ותסע בתנאים נוחים יותר?"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על ההשקעה לטווח ארוך

וְלִהְיוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (י"א)

אדם שלמד עם רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד בישיבה התגורר בורשא, הוא פנה למסחר, הצליח בעסקיו והתעשר. לימים הגיע לבקר את רבי אלחנן בביתו שליד הישיבה. ר' אלחנן לא רצה להנות מקופת הישיבה אלא רק את ההכרח שבהכרח. ראה אותו גביר את הדלות בביתו של רבי אלחנן, פנה אליו ואמר לו: "רבי אלחנן, קשה לי לראות את הדלות בביתך. הרי אני מכיר את כשרונותיך הגדולים, בטוחני שאם היית נכנס למסחר היית מתעשר יותר ממני".

רבי אלחנן לא השיב לו על דבריו ופנה לשוחח עמו על עניינים אחרים. הוא ארח אותו בביתו, האכילו והשקהו. כשסיים את ביקורו, ליווהו רבי אלחנן לתחנת הרכבת. היו שם שתי רכבות, אחת נסעה לורשא והשניה נסעה ליעד אחר. הרכבת שנסעה לורשא היתה עמוסה נוסעים ובשניה היו נוסעים ספורים. הגביר רכש כרטיס לורשא, עיר מגוריו.

פנה אליו רבי אלחנן ואמר: "עיניך הרואות, הרכבת לורשא צפופה ואילו הרכבת השניה ריקה כמעט לגמרי. למה לך לעלות על הרכבת שעושה דרכה לורשא, תעלה על הרכבת השניה, תוכל להתרווח במושבך, בנחת ולהנות מנסיעה נעימה".

- אבל היעד שלי הוא ורשא".

- כן, אבל למה לך לנסוע בצפיפות, לא כדאי לנסוע ברכבת מרווחת?".

הגביר החל להרים את קולו בנימה של כעס: "ר' אלחנן, אינך מבין? אין לי מה לנסוע ברכבת השניה. אני צריך להגיע לביתי בורשא... ור' אלחנן בשלו: "ובכל זאת, למה לך לנסוע בצפיפות, לא כדאי לך לעלות על רכבת נוחה ומרווחת?".

הגביר כבר לא שלט בעצביו: "אינך מבין. למה אינך שומע מה שאני אומר? אמרתי לך: זה לא הכיוון שלי!".

ואז פנה רבי אלחנן אל הגביר ואמר לו: "ואתה אמרת שיכולתי להכנס למסחר ולהצליח? זה לא הכיוון שלי!! מדוע את זה אינך מסוגל להבין?".

בימים ההם לא היו מטוסים, נסעו באוניות. יהודי היה צריך לנסוע ממזרח אירופה לאמריקה, למצוא את פרנסתו שם. ההפלגה באניה

היתה אורכת כמה חדשים. בדרך היו עושים חניית ביניים בצרפת, שם שהו במשך שבועיים, ולאחר מכן המשיכו לאמריקה.

יהודי אחד תכנן לנסוע לאמריקה. כשנודע לו שהאניה תעגון למשך שבועיים בצרפת, הוא אמר לעצמו: צרפתית היא שפה קשה, איך אוכל להיות בצרפת במשך שבועיים בלי שאבין את שפת המקום.

אלך ואלמד צרפתית, ואז אוכל להנות מתקופת שהותי שם. הלך לחנות ספרים וחיפש מילון בצרפתית. שאל אותו המוכר לשם מה, והשיב לו. שאלו המוכר: "ואנגלית אתה יודע?". אמר לו: "לא".

אמר לו המוכר: "שוטה שבעולם, בצרפת תהיה רק שבועיים, אחר כך אתה ממשיך לאמריקה, שם תצטרך לחיות שנים רבות, ואתה רוצה ללמוד צרפתית?! לך תלמד אנגלית!".

אבל ההוא, כנראה לא התברך בבינה יתרה, והתעקש ללמוד צרפתית במשך כמה חדשים שינן לעצמו איך אומרים בצרפתית "מה נשמע?" ו"מה השעה?" ו"לחם" ו"עגבניה"... לאנגלית, כמובן, לא נשאר לו זמן...

כשהגיע מועד ההפלגה עלה על האניה שמח וטוב לב - ברוך ה' הוא יוכל להסתדר בצרפת...

ואכן במשך שני השבועות שבהם שהה בצרפת הוא ידע לשאול מה

המשך בעמוד 9

ההכנות נכנסו להילוך גבוה. מודעות ענק וכרזות זעקו בכל חוצות המושבה, והזמינו את כל התושבים, אנשים ונשים, להשתתף בעצרת בהשתתפות הרב הצדיק רבי ברוך טולדנו, ולאחריו 'אורח הכבוד' המגיד המפורסם רבי יעקב גלינסקי. ברם, בהגיע היום המיוחל, נדהם הרב לראות אדם אחד בלבד! שהגיע עם אשתו לעצרת הענקית...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על הדרשה הגורלית...

וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לְאָמֹר (ט' ג')

סיפר מגיד המישרים הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, על דרשה אחת שדרש בשביל אדם אחד בלבד... אבל תוצאת אותה דרשה היתה שווה פי כמה מבית כנסת מלא מפה לפה! וכה דבר המעשה: בעיר הגדולה באר שבע, מרכז הדרום, שימש ברבנות עשרות בשנים הגאון הצדיק המפורסם רבי ברוך טולדאנו זצ"ל. לאחר ששימש בקודש ברבנות בארץ מרוקו והעמיד שם דת על תילה, ארי עלה מבבל לארץ הקודש, וכאן הוכתר בנזר רבנות העיר באר שבע. בהיותה עיר גדולה לאלוקים ומרכז הדרום כולו [כפי שהיא נקראת "בירת הדרום"], היתה מצודתו פרוסה גם על כל העיירות סביב.

בלהב אש קודשו היה מכתת רגליו ממקום למקום, בהרבצת תורה לעם, להרבות כבוד שמים, ולתקן בכל מקום את הצריך תיקון, להגדיל תורה ולהאדירה.

באחד ממסעותיו הגיע למושב לא הרחק מבאר שבע, שרוב תושביה לא היו דתיים. נודע לו שחסר שם 'מקווה טהרה'. כדרכו ניגש מיד לפעולה, והחל לדבר על כך עם ועד הישוב ופרנסיו, שמין ההכרח להקים מקווה כשר בתוככי הישוב! כאשר באותם זמנים - שלא כבימינו - לרוב תושבי הקיבוצים והמושבים לא היה רכב צמוד, וכל טבילת מקווה היתה כרוכה בנסיעה קשה ובטלטול באוטובוסים לבאר שבע.

ועד המושב ומנהיגיו הסכימו עקרונית עם הרעיון שיוקם מקווה טהרה במושב. אולם הבעיה העיקרית שניצבה בפני הרב היתה המימון הרב הנצרך לבניית מקווה, שעלותו מגיעה לכמה עשרות אלפים טבין ותקילין. לא היו בידו שום מקורות להוצאת ענק כזו.

רוב התושבים במושב לא היו חרדים לדבר ה', ולא הבינו כלל את גודל נחיצות העניין. לפיכך החליט הרב לערוך עצרת רבתי בבית הכנסת הגדול של המושבה, בה יוסבר ויובהר בפרוטרוט גודל חשיבות ענין הטהרה, והמצוה הגדולה שבהקמת מקווה בישוב; ובתום העצרת לערוך 'מגבית ענק', כדי שכל תושב יקח חלק נכבד בהוצאות בנין המקווה.

חשב הרב, מן הראוי להזמין גם דרשן אשכנזי

להצלחת העצרת, חשב הרב, מן הראוי להזמין גם דרשן אשכנזי, הואיל וישנם באותו ישוב גם תושבים רבים אשכנזים, הדבר יביא להשתתפות רחבה של הציבור מכל העדות, שכן הוא עצמו מעדות המזרח יתאים את נאומו עבור התושבים הספרדים, ועבור הציבור האשכנזי חיפש מגיד מישרים עם מוניטין, שישיכל לעורר את הציבור כראוי וכהוגן. הוא בא בדברים עם הגאון רבי יענקלה גלינסקי, שבאותם זמנים כשהיה כוחו במותניו, היה נוסע ממקום למקום לעורר את ישראל בדרשותיו המלהיבות, שכבר יצא שמן לתהילה.

ההכנות נכנסו אכן להילוך גבוה. מודעות ענק וכרזות זעקו בכל חוצות המושבה, והזמינו את כל התושבים, אנשים ונשים ללא יוצא מן הכלל, להשתתף בעצרת רבתי עם לטהרתם של ישראל, וליסוד מקווה טהרה חדיש ומהודר במושב, בהשתתפות הרב הצדיק רבי ברוך טולדנו, רבה הראשי של באר שבע, שיסביר ויבאר בפני העם בפיו מפי המרגליות את גודל ערך הטהרה! ולאחריו 'אורח הכבוד' מהעדה האשכנזית, המגיד המפורסם רבי יענקלה גלינסקי.

ברם, בהגיע היום המיוחל, נדהם הרב לראות בבית הכנסת הגדול של המושב, אדם אחד בלבד! שהגיע עם אשתו לעצרת הענקית...

זוכן הנואמים כפקודת הרב, והחל בדרשה חוצבת להבות! אמיתות דברי הרב ועקשנותו הציתו בקרבו אש קודש, והוא נשא דרשה מופלאה מלאה ומתובלת בדברי התעוררות רבים ברשפי רגשי קודש, כאילו היה עומד ומדבר בפני חמשת אלפים איש! בתום נאומו הנפלא, כבר לא היה צורך בדרשה נוספת של הרב טולדנו, מאחר ולא היה נוכח אף אדם מאחינו הספרדים; האיש היחיד שנוכח באולם היה אשכנזי, והוא כבר קיבל את הדרשה שלו... בטרם פנו לדרכם, ניגש האיש אל הרבנים בברכת יישר כח, וביקש אם אפשר להמתין מעט, כי אשתו נמצאת כאן בעזרת הנשים, והוא רוצה שאף היא תקבל את ברכת הרבנים.

הוא הלך לקרוא לה. בדרך הם התעכבו מעט בשיחה ביניהם, ולאחר זמן מה נגשו אל הרב טולדנו, והציגו את עצמם: "אנו זוג ניצולי שואה, ומתוגמלים מדי חודש בסכום גבוה ונאה מכספי השילומים". כידוע באותן שנים שילמה ממשלת גרמניה הון תועפות לניצולי המחנות. "ברוך השם מצאנו כאן במושב את מנוחתנו, ואנו מתפרנסים יפה, ויכולים להסתדר אף ללא אותם שילומים. למיטב הבנתנו בנית המקוה כאן מתעכבת מחוסר אמצעים. רוצים אנו, אם כן לתרום עבור בנית מקוה זה את כל כספי השילומים הללו, ובזה תהיה נקמה חזקה לאותו צורר מרושע, שרצה להשמיד את עם ישראל ותורתו!"

עמדו הרבנים וערכו חשבון של הוצאות הבנין, ונמצאה תרומתם של אותו זוג מכסה שני שלישי מסך כל ההוצאות, עד מהרה נרתמו לגיוס השליש השלישי כמה נדיבים ידועים בעם, ובתוך תקופה קצרה הוקם באותו מושב מקוה מפואר ומהודר, אשר משמש עד היום את תושבי המושב לטהרתם של ישראל!

(מתוך הספר 'טיב המעשיות' בראשית)

שאר התושבים כולם נשארו אדישים בקרירות מופגנת. הם כבר הבינו מבין השיטין שלאחר העצרת תערך מגבית רבתי, ותרמו ברגליהם... באותן שנים היתה שנאת הדת משתוללת במלוא עוזה. רוב הציבור בעם נהה אחר התקשורת השמאלנית, ומכל דבר שריח יהדות נודף ממנו היו מתרחקים, וענינו של 'מקוה טהרה' עם דרשות של רבנים לא ענין אותם במיוחד...

אילו היו צריכים כאן חלילה להזמין 'אמבולנס' באמצע השבת

האכזבה הייתה מרה וקשה. הרב טולדנו ניצב על מקומו במזרח בית הכנסת ביחד עם הרב גלינסקי בהמתנה ובציפייה דרוכה, אולי בכל זאת יכנסו כמה אנשים נוספים... אך תוחלתם נכזבה, הם הבינו שאין כאן מה להמתין יותר. רבי יעקב טען בפני הרב, שעצם ההמתנה הארוכה כל כך, כאן בבית המדרש, יש בה זלזול בכבודה של תורה, ומן הראוי להסתלק מן המקום כמה שיותר מהר, ולמנוע את כל הביזיון הזה! אבל הרב הצדיק רוח אחרת היתה עמו. הוא מעולם לא נסוג בעבודת קודשו, לא חת מפני איש, ועשה עבודת משמרתו בחירוף נפש תמיד. הוא טען בתוקף שאין לבטל את המעמד, "הרי אף בשביל איש ישראל אחד מחללים את השבת! אילו היו צריכים כאן חלילה להזמין 'אמבולנס' באמצע השבת בשביל יהודי אחד, בוודאי היינו מזמינים אותו מיד בדחיפות שיבוא על אתר מבאר שבע! מדוע, אם כן, לא נקיים את העצרת בשביל יהודי אחד? לעולם לא נוכל לדעת ולשער את כוחותיו הפנימים וערכו של איש ישראל אחד!" טען הרב בלהט.

רבי יעקב נענה לפסקו של הרב. הוא נשאר אפוא במקום, עלה אל

המשך מעמוד 8 | הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל

ויזרע - מה יקצור? לא עבדת - אין לך! זה לא עונש, זו פשוט המציאות. היתה תקופה שנאלצתי לטוס פעמים רבות לארצות הברית. זו טיסה ממושכת ולא קלה. במטוס היו שתי קומות. אני, כמובן הייתי בקומה הראשונה, במחלקה הרגילה של "האנשים הפשוטים"... עלייתי לקומה השנייה, ל"מחלקה הראשונה", לראות מה קורה שם... אין מה לומר, היה שם נוח ונעים יותר כשחזרתי למקומי פניתי לאחד הנוסעים שישב לידי, יהודי אמיד ובעל אמצעים ושאלתי אותו: "מיילא אני לא יכול לאפשר לעצמי, אבל אתה? מה אתה עושה כאן? מדוע לא תשלם קצת יותר ותסע בתנאים נוחים יותר?". השיב אותו יהודי: "אילו היו נותנים לי שבועיים בחוף מיאמי, זה היה 'שוה'. אבל לשלם עוד כמה מאות דולר בשביל טיסה של כמה שעות? חבל להשקיע בזה!"

אמרת לי: "דע לך שגם נופש של שבועיים במיאמי ביץ' זה כלום; כל השבעים שנה הן כחלום יעוף - 'כי גז חיש ונעופה' (תהילים צ, י) צריך להתכונן ולהשקיע בדבר 'האמיתי', הנצחי; כל השאר הוא כמו טיסה לאמריקה".

(מתוך יחי ראובן - הגדה של פסח)

השעה ולרמוז שהוא רוצה לחם, ועוד כמה מילים ושברי משפטים. אבל כעבור שבועיים הכל נגמר. בעוד כמה שבועות האניה תגיע לייעדה, הוא יתגורר באמריקה, יחפש עבודה - אבל פיו ישאר סתום וחתום. הוא לא ידע אנגלית. מהיכן ידע? הרי הוא לא למד... אדם בר דעת אינו משקיע בדירת ארעי. חבל על הזמן, חבל על הכוחות, חבל על הכסף. את כל זמנו ומרצו צריך האדם להשקיע בדירת הקבע שלו. אמנם, כפי שכותב ה"מסילת ישרים" בראש ספרו: "מקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, אך הדרך כדי להגיע אל מחוז חפצנו זה, הוא זה העולם". הבית האמיתי הוא שם, דירת הקבע היא בעולם הבא, אך את כל ההשקעה בו עושים כאן בעולם הזה.

רבי חיים וולוז'ינער אומר: טעות בידם של אלה החושבים כי "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, יהיה מה שיהיה". לא זו הכוונה אמנם לכל אחד יש 'חלק', אבל צריך לעבד אותו, לבנות אותו. "אל תקרי בניך אלא בוניך". צריך לבנות את העולם הבא - כאן בעולם הזה. ומי שלא טרח בערב שבת - מה יאכל בשבת? אדם שמקבל לרשותו דונם אדמה, צריך לעבד אותו. אם לא יחרוש

סיפר לי מורי ורבי, הגר"ח גריינמן זצ"ל, שיהודי חילוני פנה אליו: "אם היו לנו היום ניסים כמו אלו שהיו במצרים, הייתי חוזר בתשובה"... השיב לו הגר"ח: "לך וראה יהודים שיש להם עשרה ילדים, והם לא מצליחים לגמור את החודש. אך בכל זאת עולה בידם לחתן את כל צאצאיהם, האם אין זה כמו הנסים שאירעו במצרים!?"

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על האמונה התמימה

וְהִפְתִּי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות י"ב י"ב. קריאה לפרשת החודש)

שעבוד מצרים, עם עשר המכות שהיו בו, ולאחר מכן היציאה עם קריעת ים סוף שהיתה בסיומה, לימדו את עם ישראל פרק מאלף באמונה. הכל מאת ה', וכל מה שהוא עושה - לטובה.

בטחון בה' אינו לומר תמיד "יהיה טוב". החזון איש כותב בספרו "אמונה ובטחון" (תחילת פ"ב) כי זהו "בטחון מזויף". מהיכן הבטחון הזה שתמיד יהיה טוב? הבטחון האמיתי הוא זה האומר "כל מה שהקב"ה עושה - לטובה הוא עושה". הביטחון הולך ביחד עם אמונה. צריך להאמין שאף אם נראים הדברים כדברים רעים, כאסון - באמת הכל לטובה.

טבעו של לאדם, שכשטוב לו - הוא לא נושא את עינו למרום. הוא נוטה לחשוב "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". ולא עלינו, רק בשעת צרה, כשמתחיל לכאוב - אז נזכרים להסתכל למעלה...

מספרים על עשיר גדול שגר בקומה גבוהה של בנין רב קומות. פעם אחת נסעה משפחתו לחופש, ושכחו שהוא נמצא בבית. הם נעלו את הדלת מבחוץ, ולו - לא היו מפתחות נוספים. הטלפון, משום מה, שבת.

ניסה העשיר לדפוק על הדלת, לצעוק לעזרה מן החלונות - כלום! אין קול ואין עונה! אף אחד לא שומע, והוא נמצא בבית לבד, בלי יכולת לצאת...

לפתע הגה רעיון: ברשותו היתה קופה גדושה מטבעות זהב. הוא ניגש לחלון והחל לצלוף מטבעות, אחד ועוד אחד, על ראשי העוברים והשבים, מתוך תקווה שאחד האנשים שהמטבע ינחת על ראשו, ירים את עינו למעלה לראות מי הזורק, וכך יעלה בידו להזעיק עזרה.

דא עקא, שכל אחד שנפל עליו מטבע, הרים אותו והמשיך הלאה בדרכו. אף לא אחד הרים את עינו למעלה לברר מאין נחת המטבע... מה עשה? לקח אבן והשליך אותה על ראש אחד העוברים...

או אז, האיש שנחבט ברקתו, הרים מיד את עינו למעלה, כדי לראות מי זרק עליו את האבן...

אי! אי! אי! כשאדם מקבל מטבעות זהב, הוא לא שואל "מי נתן לי אותם?", הוא לא מרים את העיניים למעלה לראות מהיכן הם הגיעו.

אבל כשזורקים עליו אבן - אוהו! מי הוא מרים את העיניים למעלה ונזעק: "מי זרק עלי?"...

לך וראה יהודים שיש להם עשרה ילדים,

סיפר לי מורי ורבי, הגר"ח גריינמן זצ"ל, שיהודי חילוני פנה אליו בהצטדקות הבאה: "אם היו לנו היום ניסים כמו אלו שהיו במצרים, הייתי חוזר בתשובה"...

השיב לו הגר"ח: "לך וראה יהודים שיש להם עשרה או שנים עשר ילדים, והם לא מצליחים לגמור את החודש. אך בכל זאת עולה בידם לחתן את כל צאצאיהם, ולרכוש עבורם דירות. האם אין זה כמו הנסים שארעו במצרים!? חז"ל אומרים (פסחים ק"ח ע"א): 'קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף', והנה אנו רואים כיצד יהודים חיים ומתפרנסים, ומשיאים את בניהם ובנותיהם, הרי לנו בדורנו נסים בדיוק כביציאת מצרים!"

זאת ועוד, הנה בבני ברק לבד יש לפחות שלושים אולמות. והאולמות האלו לא עומדים ריקים. בכל הזמנים שמותר לערוך חתונות הם בתפוסה מלאה. זה, כאמור, בבני ברק בלבד. בכל יום אתה רואה בעיתון כמה וכמה משפחות קמות ונבנות, ומתוספות

לבנין עם ישראל.

כל אלו צריכים בתים. כל אלו צריכים פרנסה. ואתה לא שומע על מי מהם שגר ברחוב, או שמת, חלילה, ברעב. מי מפרנס את כולם? מי דואג לכל אלו?

התשובה: "קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף". מי שדאג לעם ישראל בים סוף, אף שהמצב היה נראה בכי רע, הוא גם זה שדואג למזונותיו ולמחייטיו של כל אדם. משום כך אנו אומרים ב'ברכת המזון': "הוא נותן לחם לכל בשר", כיון שמזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה.

תשאל בן אדם: איך הצלחת לחתן את הילדים? הוא אפילו לא ידע את התשובה! זוהי מציאות בשטח! הוא בעצמו אינו יודע מהיכן השיג את הכסף, מהיכן פרע את ההתחייבויות הקודמות, אבל העובדה קיימת: הילדים נשואים, והוא לא מת מרעב... כמו שבקריעת ים סוף ראינו את ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", כן גם בכל מהלך החיים עלינו לדעת, להבין ולהתחזק באמונה ובבטחון כי הכל מאת ה' וכל מה שעושה הוא לטובה. יש קריעת ים סוף גם בימינו, בכל יום ויום מחדש!

למחרת עמד מיניבוס בשערי הכולל. ארבעים אברכים נסעו לכותל

"קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת". אדם שמתפלל לה' בכל לבו: 'אבא, אין עוד מלבדך! הכל בכל מכל כל - ממך. אני לא פועל כלום' - זוכה לישועה!

אבל צריך שהתפילה תהיה אכן אמיתית, מכל הלב. מעשה באברך שהתחייב סכום מסוים לחתונת בתו. מועד החתונה ממשמש ובא, והוא אינו מצליח להשיג את הסכום שעליו התחייב. השידוך עמד בפני פירוק.

בצר לו הלך לכותל המערבי ופרץ בבכיות נוראות: "אבא! תרחם עלי, תושיע אותי!". בוכה, בוכה, מתחנן, בלי הפסק. כשסוף סוף סיים, והחל לפסוע לאחוריו, פנה אליו מישהו שעמד מאחוריו, והיה עד לבכיותיו, דפק על גבו ושאל אותו: "אולי תוכל לספר לי במה העניין?".

האברך סיפר לו על החתונה שעומדת להתבטל. על הבית היהודי שעומד להחרב. על כך שאין לו את הכסף שאותו התחייב לתת... "על איזה סכום מדובר?" שאל הלה, והאברך נקב בסכום גדול. ללא אומר ודברים הוציא האיש פנקס שיקים, רשם עליו את הסכום, והושיט אותו לאברך. "מזל טוב! כל טוב שיהיה לך", והלך... בבואו ליכולל, סיפר לכל האברכים את הסיפור המסעיר שארע לו זה עתה בכותל.

למחרת עמד מיניבוס בשערי הכולל. ארבעים אברכים נסעו לכותל, התחילו לומר תהלים, וחיכו שמישהו מאחור ידפוק להם על הגב... זה בודאי לא הולך ככה! כאמור, התפילה צריכה להיות אמיתית וכנה, מתוך אמונה שלמה, בטחון שלם ש"אין עוד מלבדו". אם אומרים תהלים וגם מחכים שמישהו ידפוק על הגב, זו לא אמונה

שלמה, וממילא זה לא עובד!

שמעתי לאחרונה סיפור מדהים על אברך חשוב, תלמיד חכם גדול שארס את בתו, ולא הצליח להשיג את סכום הכסף שהתחייב לנדונייתה.

הוא פנה להגאון רבי חיים ברים זצ"ל ואמר לו: "אני צריך ממך טובה גדולה. יש לי שאלה שאני צריך להתיעץ עליה עם ה'חזון איש'. היות ואתה מקורב אליו, תלמיד מובהק שלו, אבקשך שתיסע עמי, כי אני חושש שלא יכניסו אותי".

רבי חיים, שהכיר אישית את האברך, נעתר לבקשתו. אלא שבדיוק באותו היום שנסעו, הודיעו להם שה'חזון איש' מרגיש טוב והוא אינו מקבל אנשים.

אחד מבאי הבית, רבי דוד פרנקל זצ"ל, גילה באוזניהם כי ה'חזון איש' יוצא מחדרו לתפילת מנחה. בין חדרו לבין בית המדרש יש הול קטן, בו יש ברז, וה'חזון איש' היה נוהג ליטול שם את ידיו לפני התפילה. "אם זו שאלה קצרה - תוכלו לשאול אותו שם", אמר. "אחר כך יהיה קשה מאד להכנס. אני מציע לכם לעמוד ליד הברז ואולי, בסיעתא דשמיא, תצליחו".

וכך הוה. שניהם נצבו במקום. ה'חזון איש' יצא מחדרו וניגש לברז ליטול ידיו. משראה את רבי חיים פנה אליו ואמר: "הו, רבי חיים, יליד ירושלים. מה אתה עושה כאן?". הוא אמר לו שלאברך הנלווה אליו יש שאלה.

משנתקבלה הרשות, שאל האברך: "יש לי בת שהגיעה לפרקה. אין לי כסף לחתן אותה. האם לנסוע לאמריקה לאסוף כסף?".

"אמריקה? לעשות כסף? של מי הרעיון הזה?" שאל ה'חזון איש'. "הרעיון שלי", השיב.

"רעיון שלך? סע והצלח!". אחרי שהיתה לו "הסכמה" מה'חזון איש', סר האברך למעונו של מורו ורבו, הרב מטשיבין זצ"ל, כדי להפרד ממנו, וסיפר לו שהחזון איש אישר את הנסיעה.

"תשמע היטב!" אמר לו הרב מטשיבין, "ה'חזון איש' אמר לך לנסוע - אז אתה נוסע! אבל החזון איש הרי לא אמר לך לאסוף שם כסף... תסע, כמו שהורה לך ה'חזון איש', אבל שם אתה לא עושה כלום חוץ מאשר לשבת וללמוד, בדיוק כמו שאתה יושב ולומד כאן, והישועה בוא תבוא!".

הוא החל בהכנותיו לנסיעה באניה. ביום הנסיעה, כשהגיע לנמל חיפה, הוא פגש שם את הרב מנחם פרוש, שהכיר אותו, והתעניין לסיבת שהותו במקום.

"אני נוסע לאמריקה לאסוף כסף כדי לחתן את הבת שלי", השיב. "שמע היטב לעצתי!" אמר לו הרב פרוש. "אני נותן לך עצה טובה! סע בחזרה לירושלים, אל תסע לאמריקה! אתה לא תכסה אפילו את הכסף שעולה כרטיס הנסיעה! ליהודי שכמוך אין מה לחפש שם!".

"אבל החזון איש אמר לי 'סע ותצליח' ואתה אומר לי שלא לנסוע?". "לא סיפרת לי שהחזון איש אמר לך זאת. אני רק אומר לך את המציאות: אפילו את הוצאות הנסיעה באניה לא תצליח לאסוף. חבל על הזמן, על המאמץ והטרחה, ועל הכסף שלך!".

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע דרש בפני קהל חסידיו, וסיפר להם את שאירע ברופא שלמד שנים את מקצוע הרפואה, ולאחר שסיים את שנות לימודיו היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם. שאלו הרופא הבוחן...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד
על האדם להמשיך על עצמו חסדים טובים

כִּי אֲנִי ד' אֱלֹקֵיכֶם (י"א מד)

וּבְרַשׁ"י: כָּסֶם שְׁאֵנִי קְדוֹשׁ שְׁאֵנִי ד' אֱלֹקֵיכֶם, כִּךְ הִתְקַדַּשְׁתָּ קְדָשׁוֹ עֲלֵמְכֶם לְמַטָּה

הנה כשהאדם מדבק עצמו במידותיו של הקב"ה וגומל חסד עם רעהו, הרי בכח מעשי החסד, הוא ממשיך על עצמו ג"כ חסדים גדולים ומרובים, שכן גדול כח גמילות חסדים להפך מידת דין למידת רחמים, ובספה"ק איתא רמז לזה שאומרים בזמירות שב"ק "משוך חסדך ליודעיך קל קנא וקונם", שעל ידי שהאדם גומל חסד, הוא ממשיך על עצמו חסדים אף במצב של "קל קנא וקונם" חלילה. את המעשה שלפנינו סיפר אחד על הגאון רבי אברהם דוב אויערבאך זצ"ל (אחיו של הגרש"ז זצ"ל), ממנו ניתן ללמוד איך אפשר להוכיח ולהעיר לזולת בצורה מכובדת באופן שישמר כבודו של הזולת, וכך מספר:

בהיותי בחור, ניגשתי להיות חזן, ואחר התפילה כיביתי את הנרות שבעמוד החזן, ברוח פי, ולא ידעתי שבספר חסידים כתוב לא לכבות את הנרות ברוח הפה. לאחר קצת זמן, ניגש אלי רבי אברהם דוב, ושאלני בתמימות כמי ששואל דבר הלכה, האם יודע אני למה בערב שבת כשמטיבין את הנרות ומדליקים אותם, מכבים ברוח הפה, אף שבספר חסידים כתוב לא לכבות ברוח הפה?...

אמרת לי שאינני יודע. ואז השיב לי "כיון שכל הטעם משום סכנה, ובערב שבת שהוא מצוה, הרי שומר מצוה לא ידע דבר רע"...
ממשיך היהודי ואומר: מלבד הידע החשוב שקיבלתי, למדתי מזה כיצד ניתן להעיר לאדם בדרך כבוד ובשיא הרגישות, ושאפשר ליידע אדם על הלכה שנתעלמה ממנו, גם בצורה מכובדת ועקיפה, שאבין מעצמי שביום חול לא מכבים כך, ולא מוכרחים לעשות זאת על ידי מחאה ישירה, מתנשאת ופוגעת...

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע דרש בפני קהל חסידיו עד היכן צריכה להיות הדאגה וההתמסרות לזולת, וסיפר להם את שאירע ברופא שלמד שנים את מקצוע הרפואה ועשה חיל בלימודיו, ולאחר שסיים את שנות לימודיו היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם.

מה היא התרופה לאדם שנפצע

שאלו הרופא הבוחן "מה היא התרופה לאדם שנפצע וקולח דמו?", השיב הנבחן "לוקחים תרופה פלונית והיא עוצרת את הדם". שאלו הבוחן "וכשאין תרופה זו בנמצא מה יש לעשות?", השיב הנבחן "אפשר לקחת תרופה אלמונית והיא תעצור את הדם". שאלו שוב הבוחן "ובאם גם תרופה זו אינה בנמצא?" השיב הנבחן "אזי לוקחים חתיכת בד מבגד ושורפים אותה ומניחים את האפר על הפצע וכך נעצר הדם". שוב שאלו הבוחן "ובאם אין גם חתיכת בד בנמצא מה לעשות?" נשאר הנבחן ללא תשובה ומענה. מיד פסל הרופא את הנבחן ולא נתן לו את התעודה המיוחלת!

הנבחן לא ידע מה לעשות מרוב צער - היתכן שעם כל מה שלמד שנים על גבי שנים והתמחה במקצוע הרפואה, הכל ירד לטמיון בגלל שלא ידע להשיב על מקרה כזה. אכן השיב לו הרופא הבוחן "בשעה שקולח דם, ואין בגד לשרוף בכדי לעצור את הדם, אזי החובה היא עליך לקרוע בד מבגדיך אתה ולחסום את קילוח הדם! - אם אין מצב החולה נוגע ללבך עד כדי שתקרע בד מבגדיך אינך ראוי לשמש בתפקיד רופא..."

והתחזוקה של האור הוא דבר שעולה הון רב - ותיכף ומיד נכנס לבית המדרש,

כשראה שאין שם איש, התחיל להתרגז במאוד מאו

וכשראה שאין שם איש, התחיל להתרגז במאוד מאוד, אך באמצע שמע קולות עולים מהמקוה, והדבר היה לו לפלא, מי הולך למקוה בשעת לילה מאוחרת, והחליט לרדת להמקוה. כשירד הראש הקהל להמקוה, ראה מחזה נורא הוד, ומרוב פלא עמד על עמדו ולא היה יכול להוציא הגה מפיו - הוא ראה את דומ"ץ העיר - הרה"ק מטאהש - בכבודו ובעצמו, עומד כששרווליו מורמים על ידיו, והוא אוחז בידו דלי מים, ומנקה את המקוה במרץ רב...

כתיב בקרא (בראשית כ"ח, י"א): ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, ופירש רש"י (שם), וישם מראשותיו, עשאן כמין מרזב סביב לראשו שהיה ירא מפני חיות רעות, התחילו מריבות זו עם זו זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי ניח, מיד עשאן הקב"ה אבן אחת וזהו שנאמר (שם כ"ח, י"ח): ויקח את האבן אשר שם מראשותיו עכ"ל.

וצריך להבין, והלא גם לאחר שעשאן הקב"ה לאבן אחת לא הניח יעקב את ראשו על כל צדדי האבן, ומדוע הפסיקו לריב. אלא מקובל בפי העולם לומר, שלאחר שנעשו לאבן אחת וכולם היו מאוחדים, כבר אין סיבה למחלוקת, וכל יצירת המחלוקת נובעת רק מתי שיש פירוד.

הנה אמרו חז"ל (מס' סנהדרין דף כ' ע"א): יראת ה' היא תתהלל, זה דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי, אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אילעאי שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה. והנה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל התקשה בדברי הגמרא האלו, שלכאורה יש לתמוה בזה, היתכן כדבר הזה שטלית אחת תספיק באמת לששה תלמידים? וכן יש לתמוה מה ענין מיוחד יש בדבר זה על דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי, וכי עניות מעלה היא?

ברם - מבאר רבי חיים - ביאור דברי הגמרא הוא כך, שחז"ל באו לומר לנו באיזו דרגה עצומה של מדות טובות והנהגה של ותרנות נפלאה היו תלמידיו של רבי יהודה, שמפאת עניותם לא היתה טלית לכולם, ובשעה שהיו מתכסים בטלית כל אחד היה נותן לחברו להתכסות, כי כל אחד חשב רק מהשני ולא מעצמו, הוא רצה שלשני יהיה, וכשיש ויתור כזה אזי טלית אחת יכולה לספק אפילו לששה תלמידים, אבל אילו לא היו וותרנים, וכל אחד היה מושך לעצמו, אזי באמת לא היתה טלית זו מספקת אפילו לשנים...

(מתוך 'נועם שיח' - וארא תש"פ - מכון אפריון לשלמה)

שמעתי סיפור נפלא מידידי ש"ב הרה"ח ר' שלום מיכל ארגעל שליט"א, יד ימינו של הרה"ק מטאהש זי"ע, וכך סיפר:

הרה"ק מטאהש זי"ע כיהן כמה שנים כדומ"ץ בעיר נירעדהאז בהונגריה. באותה עיירה, כיהן אדם אחד בתפקיד ה"שמש", שתפקידו היה לנקות ולסדר את הבית המדרש והמקוה. והנה הגיע יום אחד, והחליטו ראשי הקהל ופרנסיה לפטר את השמש מתפקידו - וכך הוה! ביום מן הימים זימנו הללו את השמש, ואמרו לו שבהיות והוא מתרשל במלאכתו - הבית המדרש מלוכלך, המקוה מלוכלכת, אין שום זכר מנקיון, ולא לכך מינו אותו בתפקידו כשמש - על כן מודיעים לו בזה שילך לו לחיים ולשלום...

הבשורה הלא טובה נפלה על השמש כרעם ביום בהיר, ובצערו כי רב, רץ אל עבר מעונו של הדיין, ה"ה הרה"ק מטאהש זי"ע, ופרץ בבכי מר, וסיפר להרבי שפיטרו אותו מתפקידו, ובביתו ילדים רכים, ואין לו פרוטה לפורטה.

הרבי ריחם עליו מאוד, ותיכף ומיד ציוה לקרוא לפניו את ראשי הקהילה

הרבי ריחם עליו מאוד, ותיכף ומיד ציוה לקרוא לפניו את ראשי הקהילה, וכשנכנסו אצלו, שאל אותם מפני מה פיטרו את השמש, וכמובן שראשי הקהל התחילו לפרט בפני הרב את העוולות של השמש, שהוא מתרשל במלאכתו ולא שייך להמשיך כך, ולכן פיטרו אותו.

כששמע הרבי את דבריהם, ביקש מהם בגודל מידת הרחמנות שבערה בקרבו, שהוא נוטל על עצמו לדבר עם השמש, להסביר לו את גודל האחריות שיש לו, והוא מבקש מהם שיסכימו לנסות את השמש לעוד שלשים יום, לראות אם יוכל למלא את תפקידו נאמנה. ראשי הקהילה שמעו את דברי הרבי, ומפני כבודו לא יכלו לסרב, והוחלט שאכן הרבי ידבר עם השמש אודות מלאכתו מה בדיוק הוא צריך לעשות, ובאם מעתה ימלא את תפקידו כדבעי, הם מוכנים להשאירו בתפקידו, אבל - אמרו ראשי הקהילה - אם לא יהיה שום התקדמות, הרי הוא מפוטר ללא שום טענות ומענות.

והנה עברו כמה ימים, ולפליאת כל אנשי העיר וראשי הקהילה לא היתה כל גבול - הם ראו בעיניהם, שמאז אותו היום שהרבי אמר שידבר עם השמש, הוא החל לסדר ולנקות את הבית המדרש והמקוה בצורה נפלאה ביותר, והמה ראו כן תמהו, שאם הוא יכול לנקות כל כך טוב, אזי היכן הוא היה עד היום!... והחליטו, שבאם הדבר יתמשך כך, הרי שבשמחה רבה הם משאירים את השמש להמשיך בתפקידו.

ביום מן הימים, הוצרך אחד מראשי הקהל לנסוע לשמחה בעיירה מישקאלין, וכשחזר הראש הקהל, היה זה בשעת לילה מאוחרת מאד, וכשעבר על יד בנין הבית המדרש והמקוה, הופתע לגלות שהאורות בבית המדרש והמקוה דולקות, והדלתות פתוחות, והדבר הרגיו אותו מאוד - איזה הפקירות! - למה השאיר השמש את האורות דולקות?! והלא בלאו הכי ההוצאות גדולות מאוד,

השאלה השלישית ששאל רבי חיים עוזר זצ"ל: "אפשר לראות את נעליך?" התביישתי, אבל לא היתה ברירה. הרמתי את המכנס המטולא, ונעלי נראו במלוא הדרן. מיד נתן לי כסף לקנות זוג נעלים, ואמר: "כאן ביתך, הוא פתוח עבורך עשרים וארבע שעות ביממה!"

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על קמחא דפסחא, גבירים, עניים ותירוצים.

שינינו בשולחן ערוך, בפתיחת הלכות הפסח: "שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום", והוסיף הרמ"א: "ומנהג לקנות חיטים לחלקן לעניים לצורך פסח". ושאלו שלכאורה אין קשר בין שני הדינים, ומדוע כתב הרמ"א דינו בוא"ו החיבור.

את התשובה הבנתי במעשה שהיה ובי היה מעשה.

כשהגרמנים כבשו את פולין מצד זה והרוסים מצד זה, נתבצר מקום בגיהנום בליטא החופשית שהוקמה בתווך, והמוני בני הישיבות מצאו מקלט בעיר וילנא. רציתי להיכנס אל הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, ומקורבו הגאון רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי זצ"ל קבע לי תור למחרת היום באחת עשרה בבוקר. כל הלילה לא ישנתי מרוב התרגשות, ושיננתי את סוגיות מסכת יבמות שיהיו שגורים על פי, שאם ישאלני לא אגמגם אלא אומר לו מיד: "חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן היבום". וכולי וכולי. הגעתי במועד, ומצאתי כשלושים איש ממתנינים לתורם, כל אחד וסאת צרותיו. לפתע נפתחה הדלת והרב מישקובסקי קרא לי להיכנס. התרגשותי גאתה. עמדתי לפני רבם של ישראל. הייתי בטוח שהשאלה הראשונה תהיה: מה אתה לומד. השאלה השניה: מה חידשת, והשאלה השלישית: ומה עוד חידשת.

במקום זה, שאל שלוש שאלות אחרות. הראשונה: "מתי קיבלת לאחרונה מכתב מההורים". עניתי: "כבר חצי שנה שנותק הקשר". הם נשארו בצד הרוסי, ואנחנו ברחנו לליטא מהצד הגרמני. השאלה השניה: "האם יש לך שמיכה". על מקום שינה לא שאל. לרבים לא היה, ישנו על ספסלי בית המדרש. אבל בלי שמיכה, עלולים היו לקפוא למוות. עניתי שיש לי, ונחה דעתו.

בנובהרדוק היו אומרים על נעלי הבחורים: כולם אהובים כולם ברורים, ו'כולם פותחים את פיהם'

השאלה השלישית: "אפשר לראות את נעליך?" התביישתי, אבל לא היתה ברירה. הרמתי את המכנס המטולא, ונעלי נראו במלוא הדרן. בנובהרדוק היו אומרים על נעלי הבחורים: כולם אהובים כולם ברורים, ו'כולם פותחים את פיהם' מיד נתן לי כסף לקנות זוג נעלים, ואמר: "כאן ביתך, הוא פתוח עבורך עשרים וארבע שעות ביממה!"

ואני, כששמעתי, במקום לשמוח, התחלתי לבכות. מהתרגשות. הרגשתי שלמישהו איכפת ממני - לא חקר אותי על צרותיהן וצרות צרותיהן של היבמות, אלא עניינו אותן צרותי וצרות צרותי שלי...

כאלו היו גדולי ישראל!

וזה שרומז הרמ"א זצ"ל: שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום, טוב ויפה, אבל קודם תראו שיהיה לעניים מה לאכול!... ובענין זה: "שואלין ודורשין", בפה. "ומנהג לקנות חיטים", בפועל. כי שמעתי אומרים, שפעם היו מנשקים את ספר התורה בפה, וצדקה נתנו ביד. כיום מנשקים את הספר התורה בהושטת יד, וצדקה נותנים בפה: מבטיחים, ודים -

הנודבים נהיים שבעים מההבטחות, אבל העניים לבטח אינם שבעים מהן!

דעו נא רבותי, כי יש כאלו גבירים בינינו!...

"ומנהג לקנות חיטים לחלקן לעניים לצורך פסח" (רמ"א, תכט א). מדוע דוקא חיטים, ומדוע דוקא לצורך פסח. ויתכן, משום שבפסח נידונים על התבואה (ראש השנה טז ע"א), תקנו שלפני הדין נראה ונוכיח שאנו מודעים לכך, שגם תבואתם של העניים מופקדת בידינו! ומעשה שהיה -

נכנסתי לגביר אחד באנטוורפן, שקידם פני באמרו: "רבי יעקב, כמה אני חייב לך?"

הבנתי למה התכוון, ועניתי: "זה לא חוב, זה פקדון. שכך פירש ה"אור החיים" בפסוק "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" (שמות כב, כד): דע שהחלק של העני מופקד בידך, ושלך אתה נותן לו. באתי אפוא לתבוע את הפקדון..."

ענה לי: "אמת שזה פקדון, אבל מאז שהופקד בידי סחרתי בו והניב רווחים. והם, כבר חוב..."

דעו נא רבותי, כי יש כאלו גבירים בינינו!...

ויש גם גבירים אחרים.

פניתי להתרים גביר נודע, והתנצל: "העסקים לא הולכים כל כך טוב..."

אמרתי לו: "אשריך!" וכשתמה, הסברתי: "אדם אמר לרבי מסאטמר זצ"ל שהעסקים לא הולכים כל כך טוב, והרבי ענה: העיקר שהם הולכים! כי באים לפני אנשים שמספרים שעסקיהם עומדים ואף קורסים..." נבהל ואמר: "חלילה אל תפתח פה! אבל, הלא תבין שאיני יכול לתת כשתקד..."

אמרתי לו: "הרשני לומר לך ווארט, אימרה, ואז תחליט האם תתן, וכמה -

בסוף מסכת גיטין אוסרים בית שמאי לגרש אשה, אלא אם מצא בה ע"ד. בית הלל אומרים אפילו הקדיחה תבשילו. ותמוה: קרה מקרה, דעתה הוסחה, התבשיל נשרף, וכבר תגורש?! תמה: אכן, שאלה! "אענה לך", השבתי. אשה בישלה, התבשיל נשרף. אם עצלה היא, יאכלו אוכל שאינו מבושל, פת קיבר ובצל. אם אשת חיל היא, תמהר ותנקה ותבשל מחדש. אם אשה אוהבת היא וחסה על ממון בעלה, תבשל עבורו מנה אישית והיא תאכל פת במלח. אבל אם אשה רעה וקטנונית היא, תבשל עבורה מנה אישית ותאמר לו: מצטערת מנתך נשרפה.

ואין זה דרוש בעלמא, מדויק הוא בלשון המשנה. שלא אמרו: אפילו הוקדח תבשילה, אלא: אפילו הקדיחה תבשילו"..." הנהה.

אמרתי: "כלפי מה הדברים אמורים? כשהעסקים הלכו יפה הפרשת סכום נאה לצדקה, ועל כך תבורך. והנה, הוקדח התבשיל, העסקים צולעים. האם צמצמת בהוצאות הבית, האם לא יצאת לנופש כהרגלך, האם קצצת בדמי הכיס לילדים? - רק את תבשיל העניים ולומדי התורה הקדחת!?"

עליתי לביתו של עשיר מופלג. בית!?

טירה! ברוך השם, אין עיני צרה

פעם התרמתי לדבר מצוה נחוץ. עליתי לביתו של עשיר מופלג. בית!?! טירה! ברוך השם, אין עיני צרה: "הזהיר במצות ציצית, זוכה ומשרתים לו אלפים ושמונה מאות עבדים", צריך מקום לשכן אותם. אבל אם זכה, יזכה גם אחרים -

"הזמנים קשים", אמר לי. "אולי בפעם אחרת". שהעניים יחזיקו מעמד, בבקשה!...

אמרתי לו: "לא זכיתי לזכותך במצות צדקה, אולי תרשני לזכותך בדבר תורה". נענה ברצון. זה חנים.

הזכרתי את מאמר הגמרא, שחכמי ישראל באו אל דוד המלך ואמרו: "עמך ישראל צריכים פרנסה". ענה: "לכו ופשטו ידיכם בגדוד". צאו למלחמה. ותמוה: איזה פתרון זה. מלחמה כרוכה בסכנת נפשות, ומי יבטיח את הנצחון, ומי ערב לכך שהשלל יהיה רב ויפתור בעיני העוני -

הא? מה אומר כבודו?! הם... שאלה!

אענה למעלתו מה תירץ על כך הרב מטשיבין זצ"ל.

חכמי ישראל התאוננו שהעם קובל שאין פרנסה, וממילא אין באפשרותו לתמוך בלומדי התורה ובענייני צדקה.

אמר להם בחכמתו, אתן לכם עצה. עירכו גיוס כללי, ואז יעמוד הכהן ויכריז: מי אשר בנה בית ישוב לביתו, ותראו כמה ינהרו. מי שנטע כרם ישוב לביתו, ותראו כמה ישובו - אז מה אתם מדברים על זמנים קשים, על חוסר כסף ופרנסה...

וכך ברוך השם, זיכיתי אותו גם בדבר תורה וגם בצדקה.

תכונה זו נבראה עבור עזרה לזולת, צדקה וחסד!

מעבר לדין הצדקה התדיר, יש דין מיוחד של "קמחא דפסחא" (אורח חיים תכט, א). ונראה, שיש בו משמעות עמוקה ומחיבת -

חג הפסח הוא חג האמונה. פרעה כפר בה, סמך על כוחו ועוצם ידו, וה' חילץ את עם ישראל, "כי פדה ה' את יעקב, וגאלו מיד חזק ממנו". ונשאל הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל: הלא דרשו על הפסוק "ויתרון ארץ בכל הוא, (קהלת ה, ח), שאין בעולם דברים מיותרים, הכל נברא לתועלת. בסיום הבריאה נאמה: "וירא אלקים את כל אשר עשה, והנה טוב מאד" (בראשית א לא). אין דבר, אין כח ותכונה, רגש ומידה, שאין להם שימוש לטובה -

תכונה זו של "כוחי ועוצם ידי" והתעלמות מהבורא, לשם מה נבראה. הן רעה היא בתכלית! הלא צריך כל אדם לבטוח בה' ולדעת שהוא עשה עושה ויעשה לכל המעשים!

וענה: תכונה זו נבראה עבור עזרה לזולת, צדקה וחסד!

כשבא אליך עני ומבקש עזרה, אל תענה לו: ה' יעזור לך, התאזר בבטחון, דע שהכל לטובה, קבל יסורים באהבה -

כשבא אליך עני, התעלם כעת מהבורא, ואמור: כוחי ועוצם ידי", אם ביכולתי לעזור אני נחלץ לעזרה!

ולפיכך, לפני חג הפסח, חג האמונה וחובת ההסתמכות הבלעדית על הקדוש ברוך הוא, פותחים במגבית "קמחא דפסחא" להורות כי בענין העזרה לזולת יש לפעול בכל היכולת, ולא להשמיע מאמרי בחון!

מה לנו תלוי יותר בהשגה העליונה מאשר ענין השידוכים. הן ידועים דברי ה"חזון איש" זצ"ל שבהסתר הפנים הנורא של דורנו, גלויה ההשגחה הפרטית רק בענין השידוכים! ועם זאת, סיפר לי הרב שך זצ"ל, שכשבאים אליו לבקש ברכתו בעניני שידוכים מיד שוקל הוא בדעתו אלו הצעות באות כאן בחשבון, ואת מי אפשר לערב בענין... (מתוך הגדה של פסח - והגדת)

"הנה ימים באים..."

כי אם לשמע את דברי ה'...

עמוד היומי תלמוד בבלי

הרב מנחם דריימן שליט"א
עברית

שלוחה 3<1<5

רבי אריה זילברשטיין שליט"א
עברית

שלוחה 1<1<5

הרב עמרם בינעט שליט"א
אידיש

שלוחה 2<5

רבי דוד הופשטער שליט"א
אנגלית

שלוחה 1<3<5

הרב ירמיהו לעסין שליט"א
אנגלית

שלוחה 2<3<5

רבי מאיר ערערא שליט"א
צרפתית

שלוחה 5<5

הרב שלמה סטרו שליט"א
ספרדית

שלוחה 4<5

הרב דוד בוק שליט"א
עברית עם "ביאורי תוספות"

שיעורי גמ' רש"י שלוחה 2<1<5

ביאורי תוספות שלוחה 3<2<1<5

הרב עובדיה טלגם שליט"א
ספרדית

שלוחה

הרב אליהו שור שליט"א
נושאים מיוחדים בעמוד היומי

עברית שלוחה 4<1<5

אידיש שלוחה 2<2<5

חדש

קו השיעורים של 'דרשו'

***4992**

077-2222666

הדף היומי תלמוד בבלי

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
עברית - שיעור מורחב
שלוחה 2<2

הרב **אפרים סגל** שליט"א
עברית + אידיש
שלוחה 3/4<2

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
דקה מתוקה על הדף היומי
שלוחה 5<2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
עברית - שיעור מקוצר
שלוחה 1<2

הדף היומי בהלכה

רבי **מרדכי שלמה פרוינד** שליט"א
אידיש
שלוחה 3<1

רבי **אריה זילברשטיין** שליט"א
עברית - שיעור מקוצר+מורחב
שלוחה 1/2<1<1

הרב **עדיאל אלון** שליט"א
שאלות אקטואליות בדף היומי בהלכה
שלוחה 9<1

רבי **אפרים סגל** שליט"א
עברית+אידיש
שלוחה 1/2<2<1

הרב **שמואל בקר** שליט"א
עברית
שלוחה 3<1<8

הרב **עמרם בינעט** שליט"א
אידיש
שלוחה 2<2<8

הדף היומי בתלמוד ירושלמי

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
עברית
שלוחה 4<1<8

וסיפר לי אחד משרידי תלמידי ה"חפץ חיים" זצ"ל. כידוע, בחוץ לארץ נשאו כפיים רק במוספי רגלים. ה"חפץ חיים" היה הכהן הגדול מאחיו, וכשעלה לדוכן התקשה להיפרד ממנו. הציבור כבר בפיטום הקטורת וב"עלינו לשבח", וה"חפץ חיים" ליד הדוכן - נשאל על כך, וענה:

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שלט"א על מצוות וכוונות

וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרֶכֶם (ט כב)

אחד היה ה"חפץ חיים" זכר צדיק לברכה, שהיה מחשב בכל מעשה ומעשה כמה מצוות עשה ולא תעשה מקויימים על ידו. פעם שב עם חתנו, הגאון רבי מנחם מענדיל זאקס זצ"ל, מנסיעה בשליחות מצוה. העגלה עצרה ליד ביתו, פרקו את המזוודות, וה"חפץ חיים" פשפש בכיסו אחר מעות. אמר לו חתנו: "כבר שילמתי עבור שנינו". הבעה של מורת רוח עלתה על פני קדשו של ה"חפץ חיים". כשנכנסו לבית, שאל החתן לפשר הבעת מורת הרוח. במה פעל שלא כשורה כששילם. "פעלת כשורה", הרגיעו ה"חפץ חיים". "ודאי, צריך לשלם. אבל, אמור לי, מה חשבת כששילמתי?" משך בכתפיו. מה חשב, לשלם על הנסיעה! אמר ה"חפץ חיים": "הפתגם העממי אומר, שהחכם יכול להפוך גם סחבות לזהב, והטיפש יהפוך גם זהב לסחבות. הלא הלכה פסוקה, שמצוות צריכות כוונה. והרי נתגלגל לידך צרור מצוות. מצוות עשה של "ביזמו תתן שכרו" (דברים כד, טו). ומצוות לא תעשה של "לא תבוא עליו השמש" (שם), ומצוות לא תעשה של "לא תעשוק את רעך" (ויקרא יט, יג) זה הכובש שכר שכיר, ו"לא תגזול" (שגם הוא מדבר בכובש שכר שכיר. בבא מציעא סא ע"א), "לא תלין פעלת שכיר איתך עד בוקר" (שם). ומצוות "והחזקת בו" (ויקרא כה, לה), לאפשר ליהודי להתפרנס בכבוד, שהיא הצדקה שאין למעלה ממנה (רמב"ם הלכות מתנות עניים פ"ה ה"ז). חשבת על כל אלו, כמה שכר הרווחת. לא חשבת, כמה הפסדת בידיים!"

מתקשה אני להיפרד מהדוכן, ממקום הברכה...

וסיפר לי אחד משרידי תלמידי ה"חפץ חיים" זצ"ל. כידוע, בחוץ לארץ נשאו כפיים רק במוספי רגלים. ה"חפץ חיים" היה הכהן הגדול מאחיו, וכשעלה לדוכן התקשה להיפרד ממנו. ודאי המתין עד אחר הקדיש (כמו שכתב ב"משנה ברורה" קכח, ס), אבל הציבור כבר בפיטום הקטורת וב"עלינו לשבח", וה"חפץ חיים" ליד הדוכן - נשאל על כך, וענה: כהן העולה לדוכן מקיים שלש מצוות עשה, "כה תברכו, אמור להם, ושמנו את שמי" (במדבר ו, כג. סוטה לח ע"ב),

ומקיים מצות לא תעשה, שאמרו בגמרא (ראש השנה כח ע"א): מניין לכהן העולה לדוכן שלא יאמר: הואיל ונתנה לי התורה רשות לברך את ישראל אוסיף ברכה מקולי, כגון: ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים (דברים א, יא). תלמוד לומר: "לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם" (שם ד, ב).

והנה כהן המקיים מצוותו ויורד מן הדוכן, ולא עולה בדעתו להוסיף ברכה משלו, אין רצון זה יוקד בו, אינו מקיים מצות לא תעשה זו. אם הגמרא נקטה דוגמה זו, הרי זה משום שצריכה להיות תשוקה יוקדת בכהן, הלואי ויכול היה להוסיף ברכה. כמה חבל שאינו יכול להמשיך ולברך. מה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי! וככל שתשוקתו גדולה ובווערת, כך יגדל שכרו - לפיכך מתקשה אני להיפרד מהדוכן, ממקום הברכה..."

שלוש מאות שישים וחמישה שקים מלאים וגדושים בשנה

ונספר: רבים הכירו את איש מסירות הנפש - רבי מענדל פוטערפאס עליו השלום המשפיע הנודע של ישיבת "תומכי תמימים". וסיפר,

על איזה רה"ח מברכים ?

בימים אלה מתחילים בלימוד
הלכות בשמים ב'משנה ברורה'

הצטרף עכשיו גם אתה, לעשרות
אלפי לומדי ה'דף היומי בהלכה',
ותזכה להיות מהזוכים ל'מובטח לו'
שהוא בן עולם וזבא

להצטרפות ללימוד ולתוכניות
המבחנים והמילגות, היכנסו
לעמדות 'נדרים פלוס'
ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

בהיותו בחור צעיר פגש באחד מזקני העובדים התמימים, והוא
מוטרד וקודר. ילדות היתה בו, וסנט: "מה פשר עצבות זו!"
נענה הלה בסבלנות: "שמח בחור בילדותך, לך נאה לשמוח. החיים
לפניך, ראוי שתשמח. אבל אני, זקני הלבין. עוד מעט אדרוש למסור
דין וחשבון. ואני מוטרד..."

**כאן פקעה סבלנותו של הישיש. אמר בהקפדה:
"אהה?! מה אתה יודע איזה דין וחשבון אמסור!"**

תמה: "אהה מוטרד?! הלואי על כל עם ישראל שיוכלו למסור דין
וחשבון כמוך!"
כאן פקעה סבלנותו של הישיש. אמר בהקפדה: "אהה?! מה אתה
יודע איזה דין וחשבון אמסור! אני אומר לך עם מה אבוא! ובכן
הסכת ושמע -
בכל יום פותח אני שק חדש.
פוקח עיניים ואומר 'מודה אני', לתוך השק.
נטילת ידים, לשק.
ברכות התורה, לשק.
ברכות השחר, לשק.
פותח בשיעורי תורה, הלכה וחסידות, לשק. עטיפת טלית והנחת
תפילין, לשק. תפלת שחרית, לשק.
נטילת ידיים והמוציא, פת שחרית וברכת המזון, לשק.
לימוד בחברותא, ולשק. מוסר שיעור, ולשק. מזכה יהודים במצוות,
עושה מעשי חסד ברוחניות ובגשמיות, ולשק.
תפלת מנחה וערבית, לשק. עוד שיעורי תורה, לשק. חשבון נפש
ותשובה וקריאת שמע שעל המטה, ולשק. ואז אני צורר את השק
הגדוש ומעלהו עמי, מחר אפתח שק חדש.
וכך, שלוש מאות שישים וחמישה שקים מלאים וגדושים בשנה,
במשך שמונים שנות חיים -
ואתה תספר לי עם מה יש לי לבוא למרום?!"

איזו חוצפה!...

איזו חוצפה!...

הבחור נדהם. לא התכונן לכזה גילוי לב. אבל עכשיו, אדרבה: "אז
מה אתה מוטרד, אם ברשותך אוצר כה רב!"
הלה נתן בו עיניים יוקדות: "משום כך אני כה מוטרד! למה לתוך
השק -

למה לא לתוכי?!"... כמה נפלא, כמה מרעיש!

מאה ברכות ליום, ונניח שהיו בכוונה ראויה, אבל האם נכנסו לתוכנו,
חילחלו בנו, או עברו לידנו, נוקפו לזכותינו ותו לא! האם המצוות אכן
מקדשות אותנו, והתורה מגדלתנו ומרוממתנו, והצדקה מרוממת
אותנו?!

(מתוך ומקרבן לתורה - הגדה של פסח)

פנה הרב שטיינמן אל אבי ושאלו: "רבי משה וואס זאגט איר? [מה אתם אומרים?] לאחרונה יש לי יסורים גדולים, השאלה אם כדאי לי לבקש ברכות מאנשים שהקדוש ברוך הוא יסיר ממני את היסורים הללו, כדי שלא יפריעו לי בעבודת השם, או שמא עדיף לסבול אותם כדי שכך אוכל להרויח יותר עולם הבא?"

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

וְלְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (י"א)

בספר 'אש תמיד', מביא הגאון רבי ישראל מאיר דרוק שליט"א, אימרה נפלאה בשם מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, להסביר על דרך הדרוש את דברי הפסוק: "ברך יראי השם הקטנים עם הגדולים" (תהילים קטו, יג). כך: מתי הקדוש ברוך הוא יברך את יראי השם? כאשר הקטנים עם הגדולים! כאשר הקטנים עושים את כל מעשיהם על פי הגדולים! אם פועלים על פי דעת הזקנים שבדור וכפופים להם, רק אז זוכים לבחינה של "ברך יראי השם הקטנים עם הגדולים", מתברכים בשפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. סוד ההצלחה הוא נטילת עצה מן הזקנים, וכפיפות מוחלטת לדעתם.

מרן ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל, היה רגיל לומר כי עודנו זוכר משנות ילדותו ברוסיה, כי גם הנשים הפשוטות היתה להם הבנה כי החכמה מצויה דוקא אצל גדולי התורה, שהם בחינת 'חכימי דיהודאי' הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא, והם ברוחב בינתם יכולים להכריע בכל דבר וענין. כאשר היו באות אל הרב לבקש את הכרעתו אמרו פתגם באידיש: "ווי ס'איז די תורה דארטן איז דא די חכמה". [היכן שיש תורה יש חכמה].

שמעתי מאחד הרופאים שטיפלו בהגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל

הרמב"ן כותב (דברים יז, יא): "אפילו תחשוב בלבך שהם טועים והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימינך לשמאלך תעשה כמצוותם". זה נכלל בכלל הלאו הנזכר בתורה: "על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל".

הסבר נפלא על ענין ציווי תורה זה, אמר פעם הגאון רבי חיים יעקב לוינ' זצ"ל, בעל 'חיל המלך', בכור בניו של הגאון הצדיק רבי אריה לוינ' זצ"ל.

אמנם אין כאן המקום להאריך אודות אישיותו הפלאית של רבי

חיים יעקב; על עוצם גאונותו ובקיאותו המופלגת בכל מכמני התורה, על צדקת מעשיו וטוב ליבו. אולם רק נציין כי היה תלמיד מובהק של רבותינו: מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל', ומרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל', ושניהם שמו עיניהם עליו לגדלו ולחכמו, והיה חביב ונערץ אצלם באופן נדיר. רוב ימיו שימש כאחד מגדולי הרבנים והפוסקים בארצות הברית והשפיע רבות על חיי התורה והדת וצביון היהדות במקום מושבו. בערוב ימיו עלה לארץ ישראל ושימש כרבה של העיר 'פרדס חנה'.

רבי חיים יעקב הסביר, מה פשר הציווי לשמוע בקול דברי חכמים, כאשר האדם יודע בוודאות כי ההוראה שהורו לו הוא ההיפך הגמור מן האמת? או יותר נכון, כיצד מסוגלת התורה לחייב אדם להאמין בדבר שהוא משוכנע במאת האחוזים שאינו כן? הוא הסביר זאת בדרך משל:

שני אנשים נשאלו ביחד איזה צד מרוחות השמים נמצא לימינם, צד דרום או צד צפון? השיב האחד צד דרום לימיני, נענה השני ואמר דוקא צד צפון לימיני. האם בהכרח שאחד מהם משקר? בודאי שלא! הלא בהחלט יתכן כי כל אחד מהם עומד בכיוון שונה, הראשון

שלא יועיל אלא אף עלול להזיק, ולזה צריך שיקול דעת והבנה של רופא מומחה".

חשבת להשתמש עם דוגמא זו גם בנוגע לעניין אמונת חכמים: אוי לו לחולה הפשוט, שאין לו הבנה בסיסית באופי המחלות השונות ורפואתן, אם יסתמך על הבנתו, ובניגוד לדעת הרופא ישלוף מן הארון תרופה כלשהי שנראית לו כתואמת עבורו, וכמי שתביא לו מזור למחלתו. הרי הוא עלול להחמיר את חוליו ולחרוץ את דינו למוות חלילה.

כל בר דעת מבין, כי דוקא רופא שהתמחה שנים ארוכות בתחום הרפואה, שלמד לעומק את מהות המחלות, טבען של התרופות והשלכותיהן, ובנוסף מכיר היטב את מכלול מצבו של החולה, יכול ומסוגל להכריע איזו תרופה תועיל לכל מחלה ובאיזה מינון מדוייק זקוק לה כל חולה וחולה.

כך גם צריכה להיות הגישה כלפי חכמי התורה וזקני הדור: חז"ל אומרים: "אסתכל בה באורייתא וברא עלמא" (זוהר הקדוש, פרשת תרומה). כל הבריאה נבראה כמתכונת תואמת לתורה הקדושה וקיום מצוותיה, וכל ההתנהלות בה אמורה להיגזר ממנה, והיא זו שמדריכה ומנווטת כיצד להסתכל על כל דבר בבריאה בצורה נכונה, תכליתית ואמיתית. לכן רק חכמי ישראל וגדולי התורה שהתמחו בתורה מסוגלים בעיניהם, עיני הבדולח, להכריע על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל.

רק הם השואבים את כל השקפת עולמם מהתורה, מסוגלים להבחין בין קלא אילן לתכלת, בין מעשה אשר יעשה למעשה אשר לא יעשה. כי באמצעות חכמת התורה כל מכלול הבריאה בוחקת למול עיניהם בצורה מפוקחת ובהירה. התורה פתחה בפניהם צוהר להבין הבנה חודרת ומעמיקה, נקיה וטהורה, על כל דבר שמביטים בה. אדם שלא זכה להגיע לדרגתם של גדולי התורה וזקני הדור, ועומד ומערער על החלטה או הוראה שהורו, דומה לאותו חולה נבער מדעת, גס רוח, שמעולם לא רכש זיק הבנה ברפואה, ומתיימר לחרוץ את גורלו בידו, ליטול תרופה פלונית, או להימנע מלקיחת תרופה אלמונית...

נוראים הדברים שכתב מרן ה'סטייפלער' זצ"ל, בהקדמת ספרו "חיי עולם" (חלק א): "ופוק חזי מלפני כמאה וחמישים שנה, בכל מקום שפרקו ויצאו לתרבות רעה לחרפות ולדראון עולם, תחילת קלקולם היה לבזות תלמידי חכמים וגדולי ישראל, ואחר כך הלכו מדחי אל דחי באין מעצור, רחמנא ליצלן".

נקודה זו, היא מהדברים הצריכים חיזוק תמיד, ובפרט בדורות האחרונים דור 'עקבתא דמשיחא', לחלוק כבוד לתלמידי חכמים, ולהתבטל ביטול מוחלט כלפם וכלפי דעתם. זוהי אמונת חכמים!

כשה'חזון איש' קבע שיהיו ילדים

בספר השיחות של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, מביא בשם ראש הישיבה מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שהיה רגיל לומר, כי הטעם שמוצאים אנו מנהיגי קהילות ואדמו"רים חסידיים שיש בכוחם לחולל מופתים גלויים, הוא משום

פניו למזרח ונמצא ימינו פונה לצפון, ואילו השני פניו למערב ומשום כך ימינו בדרום. אך כאשר יעמדו בכיוון אחד אז יסכימו בודאי על תשובה אחידה.

הנמשל, הטעים רבי חיים יעקב, הם חכמי ישראל וזקני הדור. פעמים נראה לאדם כי הוראותיהם אינם מובנות וכי היו צריכים לומר אחרת. אין זה משום שדעתו היא הנכונה, עליו להבין כי הוא פשוט אינו עומד בכיוון הנכון, וכי זה מה שגורם לו להיות משוכנע במאת האחוזים כי החכמים טעו בדבריהם.

אילו היה עומד גם הוא בכיוון הנכון, לצד חכמי התורה וזקני הדור, ומביט כמותם על הדברים, בצורה נכונה, מהמיקום הגבוה בו הם עומדים, ומבעד למשקפי התורה הבהירים שלהם, גם הוא היה רואה את הדברים בצורה שונה ומפוקחת, ומסכים על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל, וידע להצביע בביטול שקולעים הם אל האמת, וכיצד דעתם נגזרת אך ורק מדעת התורה הקדושה, ודרכם מנווטת ומנוהטת על פי רצונו יתברך בלבד.

ברוח הדברים, סיפר הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א, רבה של אחוזת ברכפלד במוזיעין עילית:

שמעתי מאחד הרופאים שטיפלו בהגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', בערוב ימיו בבית החולים, כי כאשר ניגש יום אחד לתת לו תרופה מסויימת, הוא בירר אצלו קודם כנהוג אם יש לו רגישות לתרופות אחרות, ובאיזה תרופות הוא מטופל כעת.

שאל המשגיח את הרופא בחיוך: "למאי נפקא מינה? הרי אתה רוצה להעניק לי תרופה זו ומה משנה איזו רגישות יש לי לתרופות אחרות, או מה אני לוקח מלבד תרופה זו?"

הסביר הרופא למשגיח בהרחבה: "תראה, לפני שמעניקים לחולה תרופה מוכרחים לדעת את כל מכלול מצבו של החולה; לפעמים שילוב תרופה ממשפחת תרופות מסויימת עלולה לבטל השפעת תרופה אחרת. לפעמים תרופה אחת מועילה ללב אך מזיקה במצבים מסויימים לכליות, או לחילופין תרופה שמועילה לתפקוד הכבד מזיקה במצבים מסויימים למעיין. כך כל תרופה ותרופה ושיקוליה ופרטיה, ולכן אסור בשום פנים לתת תרופה לחולה לפני שמוודאים את מצבו המדוייק".

כשיצא הרופא מחדרו, פנה המשגיח למקורבו ששה סמוך למיטתו, ואמר: "שמעת איך נותנים תרופה? כשהולכים לתת תרופה לחולה מוכרחים לדעת את כל המכלול שלו! ניתן ללמוד מזה הרבה לעבודת השם!"

"לדוגמא", אמר המשגיח, "בענין תוכחה. כשיש צורך על פי הלכה להוכיח מישהו. יש כאלה הנוהגים להוכיח בפראות, בהתפרצות, ללא מחשבה מדוקדקת על כל מכלול הבעיות שעלולה התוכחה לגרום לזה שהוכיחוהו, או מה מצבו הרוחני הכללי, ולא משקללים רווח למול הפסד".

"מדברי הרופא למדנו היום", אמר המשגיח, "כי דבר ראשון לפני שמוכיחים מישהו יש לברר ולוודא היטב מה הן רגישויותיו? מה מצבו הכללי? בכלל לא בטוח שניתן להוכיח אותו, לפעמים לא רק

נכנס לפניו בכזו אימה ופחד, חיזור כסיד, ועמד לפניו כעבדא קמיה מרא.

גיס'י הגאון רבי יצחק זאב זמורה שליט"א, התלווה אל אבי לפני שנים אחדות בעת שביקר את ביקורו החודשי בבית הרב שטיינמן. הוא סיפר לי, כי כאשר עברו הציבור לאחר התפילה לפני הרב שטיינמן, הוא פנה אל אבי ושאלו: "רבי משה וואס זאגט איר? [מה אתם אומרים?] ברצוני לשמוע את דעתכם. לאחרונה יש לי יסורים גדולים, השאלה אם כדאי לי לבקש ברכות מאנשים שהקדוש ברוך הוא יסיר ממני את היסורים הללו, כדי שלא יפריעו לי בעבודת השם, או שמא עדיף לסבול אותם כדי שכך אוכל להרויח יותר עולם הבא בגין היסורים?".

מנוסח השאלה היה נשמע כי גם הרב שטיינמן היה סבור שראוי וצריך להתפלל על כך, אלא רק הסתפק אם ראוי אף לבקש ברכות מאנשים, אולי חשש שאין זה מחובת ההשתדלות שנדרש לעשות.

כמובן שאבי שתק ולא ענה מאומה. כאמור, יראת הכבוד שרוחש כלפי גדולי ישראל זה נורא, הוא לא פוצה פה בפני גדול בתורה, וכיצד יורה לגדול הדור איך לנהוג. אך הרב שטיינמן לא ויתר, ודחק באבי זצ"ל שוב ושוב להשיב על השאלה: "נו! רבי משה וואס זאגט איר? וואס זאגט איר?".

אז השיב אבי תשובה חכמה ושנונה: "הרי מה שראש הישיבה מורה זהו 'דעת תורה' מוחלט שכך קובעים בשמים, ומה שיחליט כאן מקובל שם. אם כן, ממה נפשך, אם יחליט כי עדיפים הם היסורים כדי לקבל יותר עולם הזה כך יקבע בשמים, ואם יחליט שעדיף רפואתו כדי שיוכל לעבוד טוב יותר את השם יתברך, הלוא כך יקבע בשמים. ממילא הדבר תלוי ברצונו ובדעתו".

הרב שטיינמן חייך למשמע הדברים...

נסיים בדברי המדרש (ילקוט שמעוני שיר השירים יג): "דרש רבא למה נמשלו דברי תורה לאגוז? האגוז כל זמן שעצו דבוק לפריו הוא משומר, פרש ממנו משליכין אותו לאשפה. כך ישראל כל זמן שדבוקים לחכמים ושומעים דבריהם הם זוכים לקנות שני עולמים, פרשו מהם אבדו מן העולם".

עלינו לדעת, כי הערובה היחידה לזכות הן לחיי העולם הזה בחיי אושר ושלווה ולקנין כתר של תורה, והן לחיי העולם הבא - לזכות בשכר נצחי, היא על ידי התבטלות לחכמים, כפיפות ראש בפניהם והציות בכל לב לדעתם. ולזכור כי הפורש מהם מאבד עולמו, ואילו הדבוק בהם והשומע לדבריהם זוכה לנחלת שני עולמות.

(מתוך הספר אוצרותיהם אמלא)

שאלו הסרים למרותם מאמינים בהם בלב שלם ומתבטלים כלפיהם ללא כל שמץ של פקפוק וערעור, והתבטלות זו מעניקה להם כח לחולל מופתים וישועות מעל דרך הטבע.

כעין זה התבטא פעם גם מרן ה'חזון איש' זצ"ל באוזני מקורביו, כששמע אותם מתלחשים בהתפעלות אודות 'מופת' שנעשה לפלוני על ידו. הגיב ואמר להם ה'חזון איש' אודותיו: "עָהָר פְּאָלְגֵט חכמים מוֹז עָהָר מצליח זַיִן!", ["יהודי שמציית לחכמים מוכרח הוא שיצליח"].

זהו כוחה הגדול של התבטלות לחכמים! כשקיימת התבטלות אמיתית לגדולי תורה, מלבד הזכיה הגדולה כשלעצמה לזכות להיות מונהגים על ידם בחכמה ותבונה, הרי המאמין אף מעניק להם כח על טבעי.

כמובן שאבי שתק ולא ענה מאומה

אבי מורי זצוק"ל, שנולד בעיירת פרשבורג הכבודה בהוגריה, עיר מלאה חכמים וסופרים, ינק שם בילדותו רוח דומה של רחישת כבוד והתבטלות לתלמידי חכמים. היראים והחרדים שם חלקו כבוד מופלא לתלמידי חכמים והיתה להם יראה עצומה כלפיהם, ועובדה זו השפיעה עליו מאוד.

כאשר נפרד אבא מאביו הקדוש רבי דוב זצ"ל הי"ד, טרום פרוץ השואה, בפעם האחרונה שראה אותו, ציווהו כי ירבה להסתופף בצילם של גדולי וצדיקי הדור, ושלא תעבור עליו תקופה מבלי שיכנס לגדול בתורה. אביו ידע היטב כי זאת תהיה הערובה היחידה להישאר ירא וחרד ומדקדק במצוות כראוי גם כשהוא רחוק ממנו, בעת שטטוש הדעות דאז, ימי קום המדינה.

ואכן, בכל עשרות השנים האחרונות, לא עבר על אבא חודש מבלי שעלה להסתופף בצילו של אחד מגדולי הדור. עד השנים האחרונות, בגילו המופלג לאורך ימים טובים, למרות הקושי הגדול הכרוך אצלו בעליית מדרגות, היה סר מידי ראש חודש למעונו של מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, התפלל מנחה בביתו, עבר לפניו והזכיר את שמו לברכה, ומידי פעם אף התייעץ עימו על ענייניו האישיים.

אבי זצ"ל עוד זכה להסתופף בצילם של רבותינו ה'חזון איש', הרב מבריסק, הרב דסלר, רבי אייזיק שר ועוד, והכיר גדולי תורה מהדורות שלפניו, ותמיד ציין כי אצל הרב שטיינמן הרגישו כמו במחיצת ענקי הרוח שיירי כנסת הגדולה בדורות עברו. כבר לפני שישים שנה ראו בו כי אינו איש מן השורה... ראו עליו רוממות מיוחדת במינה, דביקות בתורה, קדושה ופרישות עילאית, אמת מזוקקת, חכמה נדירה ויראת שמים צרופה. לכן יראת הכבוד שרחש כלפי הרב שטיינמן, למרות היותו כמעט בן גילו, היתה בהתאם. הוא

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

"אני משפשף עיני בתימהון. מה זה? ייתכן שאח שלי החליט לערוך מבצע ארצי ולא חשב לעדכן אותי מראש? זה מאוד מפתיע. החלטתי להתקשר למספר הטלפון שהופיע במודעה.."

הרב שלום יכנס, מספר על אביו בעל המנגן הנודע 'רבי אלתר' זצ"ל, ועל ההשפעה העצומה שלו על ילדי ישראל לאורך שנים

"אגב, בעקבות המאמר שהתפרסם כאן לפני פורים, בו סיפרתי על האופן שאבא היה משמח בבתי אלמנות ויתומים בימי הפורים, פנה אלי הרב שמואל הולס שליט"א מארגון 'זה לזה', ואמר לי שלא היטבתי להגדיר את מה שהוא עשה... "אבא שלך לא רק שימח אותם בפורים, אלא הוא עשה להם את הפורים! כשהוא היה נוקש על הדלת בשעה 11 בבוקר ואפילו ב-12 בצהריים, לא פעם הילדים היו עדיין עם פיג'מה, לא היתה להם סיבה לקום מוקדם כי אין לימודים, וגם לא היתה להם סיבה להתחפש כי אין פורים בלי אבא... כשהוא נכנס לבתים שלהם, הוא הביא להם פורים הביתה!!!".

סיפר לי הרב הולס שהוא זוכר סיפור מדהים: "פעם אבא שלך נכנס לבית של אלמנה ממשפחה מאוד מכובדת ואפילו עשירה. לא משפחה ענייה ומרוסקת. הוא נכנס לשם ועשה שם שמח, כשיצא החוצה היא ניגשה אליו עם דמעות בעיניים ואמרה לו "הבאת לנו את הפורים הביתה. עד שנכנסתם לכאן, לא העלינו חיוך על השפתיים".

"על אחת כמה וכמה בבתים שבהם יש גם מחסור כלכלי, ושהם פחות מסודרים בקהילה ובחברה, הכניסה שלו לבתים האלו הרימה אותם, נתנה להם להרגיש ולחות את יום הפורים בצורה נפלאה".

"ביום שישי של פרשת פקודי, חיכתה לי הפתעה מאוד מעניינת", מספר הרב יכנס בשיחה עם 'לקראת שבת'. "אני פותח את ה'י'תד' שהגיע באותו יום לתיבת הדואר שלי, ואני רואה מודעה מעניינת במדור 'רשות הרבים' - מכתבים למערכת.

"מתברר שמישהו החליט לפתוח ביוזמה ארצית, מחפשים נציגים בכל רחבי הארץ, לחלוקת כרטיסים ופרסים לילדים שילמדו ביום הפורים 20 דקות לעילוי נשמתו של רבי אלתר צבי בן חיים יכנס זצ"ל..."

"אני משפשף עיני בתימהון. מה זה? ייתכן שאח שלי החליט לערוך מבצע ארצי לא חשב לעדכן אותי מראש? זה מאוד מפתיע... "החלטתי להתקשר למספר הטלפון שהופיע במודעה, וענתה לי גברת שאיני מכיר. "זה בקשר למודעה ביתד נאמן", אמרתי לה, והיא מיד שאלה אותי "איפה תרצו לפתוח סניף?".

"אמרתי רגע רגע, מי אתם? איך אתם קשורים? אני הבן של רבי אלתר, אתם קרובי משפחה שלנו?"

"התשובה המומה אותי. מסתבר שמדובר במורה בכיתות נמוכות בבית ספר נודע, במשך שנים רבות היא היתה משמיעה לילדות בכיתה שלה את השירים של רבי אלתר, ועם השנים התפתחה אצלה התובנה שהמוזיקה שלו והשירים שלו השפיעו השפעה עצומה על נפש הילדות, ועזרו לה מאוד בעבודה.

"הרגשתי שאני חייבת להחזיר לו טובה, אני וכל ילדי ישראל חייבים להכיר לו טובה על ההשפעה החיובית והחינוכית הנפלאה שהוא העניק לנו כל כך הרבה שנים".

"זה סיפור מדהים!... ואתם יודעים מה, אני בטוח במיליון אחוז שאם מישהו היה מספר את זה לאבא שלי לפני שהוא נפל למשכב, הוא היה מתפרץ בצחוק וחושב שנסתרה בינתו של האיש הדובר עמו. מה פתאום מישהו חייב לו הכרת הטוב, הוא בסך הכל שר כמה שירים שימח קצת יהודים, כל הזמן הוא הרגיש שהוא לא עשה מספיק, שהוא לא ניצל מספיק את הכישרונות שלו והיכולות שלו, ושהוא צריך לעשות עוד ועוד דברים כדי לשמח יהודים ולהשפיע על הילדים. לרגע לא ראה בעצמו איזה משפיע גדול או דמות חינוכית באופן מיוחד.

"אני מקבל כל כך הרבה תגובות נפלאות, כל כך הרבה חום ואהבה מכל קצווי תבל, אנשים פשוט הושפעו ממנו ונשאו את זה בלב במשך שנים, עכשיו הכל צף ועולה מחדש.

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

בניו של המחנך הגאון רבי ישראל רוזנבלט זצ"ל סיפרו, כי אצלם בבית אבא, ימי הבין הזמנים של ניסן היו האהובים עליהם הרבה יותר מימי בין הזמנים של אב. לרבים זה נשמע פלא, אך התחקות אחר אורחותיו של הרב רוזנבלט מלמדת אותנו...

על חירות אמיתית כך שהחודש הזה, שאנו בפתחו יהיה באמת 'לכם'

מאת: הרב צבי גטקר

הרכב ואת... וצריך.. עול כפשוטו.

ואז להגיד לילדים בואו ונעשה 'מצב' נשפוך הרבה מים נגרוף ונשמה

אבל אפשר אחרת, כי ברוחניות העיקר הוא העכשיו, הרגע הזה שבו אני ממלא את ייעודי, לקום ליום חדש בשמחה, ולהכריז היום בעזרת ה' ננקה את הסלון לכבוד פסח, נקיים מצוות כיבוד אב ואם, ובחיוך: ואלו גם מצוות והייתם נקיים.. והעיקר להכין את הבית לבדיקת חמץ.

ואז להגיד לילדים בואו ונעשה 'מצב' נשפוך הרבה מים נגרוף ונשמת, וכך כל הילדים מנקים בשמחה ובצהלה, ואחרי זה מקבלים קצת מיני מתיקה, ואז הרב רוזנבלט היה נעמד ואומר איזה ניחוח נעים יש לבית, איזה שמחה יש לנו מהמצוה לנקות את הבית.

וביום אחר לקום בשמחה ולהכריז כי היום בעזר"ה נזכה לאפות את המצות, ולאחר מכן נלך יחד עם אמא לקנות בגדי יו"ט. וכך כשראש המשפחה בשמחה, כולם בשמחה, ונהנים מקיום רצון ה'.

נכנס פסח והיו ילדים שהתקשו עם השינוי, הרב רוזנבלט היה אומר ע"י השולחן, תראו את האומות שאין להם פסח, אין להם גיוון, הם מריחים משהו הם מיד רצים לאכול, אבל אנחנו אוכלים מה שה' רוצה, והאכילה שלנו היא מצווה, כמה נחמד שבוע בשנה לשנות את הסגנון, להתרענן בתבשילים שלא אוכלים אף פעם אלא רק בפסח! ועוד הכל מצוה, כל טעימה מתבשיל שנהרו בו שלא יהיה בו סרך של משהו שלא נוהגים לאכול בפסח, זה מצווה, איזה שמחה. פלא שהילדים שלו חיכו לערב פסח ופסח יותר מלטיול לצפון! זוהי חירות, חירות אמיתית, חירות הנשמה.

ר' ירוחם הציע לעשיר בחור בינוני, ואילו לרב הוא הציע את אחד מהאריות שבישיבה

מרן רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל סיפר מעשה נפלא: לשיבת מיר הגיעו שני אנשים, האחד היה גביר גדול ששמו הלך לפניו כיהודי עתיר נכסים וירא שמים, ואילו השני היה רב ת"ח שכיהן כרבה של עיירה בינונית.

שניהם הגיעו לשיבה וביקשו ממרן רבי ירוחם ליואויץ המשגיח,

החודש הזה לכם ראש חדשים

הגמ' במסכת שבת מספרת כי היה מקום הבראה שנקרא מיא דדיומסת, שם בדיומסת היו נהרות מרפא, בהם היו בני המקום מתרחצים להבראה והנאה, וכן נהגו בני המקום לשתות יין מצוין מפרוגייתא, הנאות הגוף הללו אומרת הגמרא, גרמו לירידה רוחנית גדולה של יהודים רבים.

רבי אלעזר בן ערך הגיע לאותו מקום, ונהנה ג"כ ממה שהמקום הציע, כשחזר משם נעמד לקרוא בתורה את הפסוק 'החודש הזה לכם' והוא מצא שהוא קורא 'החרש היה לכם', רבי אלעזר בן ערך היה גדול הגדולים כמבואר במשנה במסכת אבות, ובכ"ז הנאות העולם הפריעו לתלמודו, ולכן ביקשו חכמים רחמים שיחזור ללמוד אותם את תורתו כבתחילה, ואכן בזכות תפילתם חזר לתלמודו כבראשונה.

במעשה זה מלמדים אותנו חז"ל, כי הנאות העוה"ז מזיקות לרוחניות, וכדבריו הידועים של ה'חובת הלבבות' - שאהבת עולם הזה והעולם הבא הם כמו אש ומים לא יכולים לדור ביחד. ואת הלימוד הזה למדו חז"ל דווקא בקריאת הפסוק החדש הזה לכם.

מדוע דווקא בפרשה זו, משום שהחודש הזה לכם, הוא לימוד להתחדשות, וההתחדשות היא החירות האמיתית.

ב"א שרודף אחרי תאוות וכל כולו מסור ושבו ביצרו, הרי הוא שבו ואסור במאסר, אין לו אפשרות להתחדש ולצאת לחרות, בימים הללו יש את ההזדמנות לכל אחד להתחדש לשנה חדשה, לזמן חדש, להיות לאיש חדש, איש בן חורין. נקי מכל תאוותיו, שיצרו מסור בידו, ולא להיפך.

בניו של המחנך הגאון רבי ישראל רוזנבלט זצ"ל כותבים עליו, כי אצלם בבית אבא, ימי הבין הזמנים של ניסן היו האהובים עליהם הרבה יותר מימי בין הזמנים של אב.

לרבים זה נשמע פלא, אך התחקות אחר אורחותיו של הרב רוזנבלט מלמדת אותנו טפח בהחודש הזה לכם. כך שהחודש הזה, שאנו בפתחו יהיה באמת 'לכם'.

במקום לקחת את פסח כמטרה, כמו שרגילים בענייני העולם הזה, ואז הכל נהיה עול, כי - צריך למלאות את הצורך בקניות של: ביגוד מצות מצרכים ואין סוף דברים נוספים, וצריך לנקות את החדר ואת

תיאורו המרגש של תלמיד הגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל על השיעור הראשון שלו בתחילת זמן קיץ תשכ"ח, תלמד אותנו מעט על צורת היציאה לבין הזמנים ועל ימי בין הזמנים עצמם...

כיצד נצא לבין הזמנים? ומה נעשה בימים שנותרו?

הרב ישראל ליוש

ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמתו... (יז)

העבודה ולצאת בכבוד, ברוגע ובשלווה, אף אנו באמצע עבודת הקודש בבית המקדש מעט של ימינו, אל ליציאתנו להיות מבוהלת וחפוזה, נכבד את הימים הנותרים, ננצלם כראוי, ותהיה זו תעודת כבוד לזמן חורף כולו.

תיאורו המרגש של תלמיד הגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל על השיעור הראשון שלו בתחילת זמן קיץ תשכ"ח, תלמד אותנו מעט על צורת היציאה לבין הזמנים ועל ימי בין הזמנים עצמם...

בסוף זמן חורף עסקו השיעורים בסוגיא חמורה 'זקני דרום', היא עמוסה בדיני טומאה וטהרה. בתחילת זמן קיץ שמחו האברכים לקראת הסוגיא הבאה, וכבר בסדר הראשון הכינו את הגמרא "יושב מנלן שפסול לעבודה..." רבי מיכל נכנס לשיעור והתעניין: "היכן אוחזים...?"

הציבור השיב באחת: "יושב מנלן..."

רבי מיכל התכופף לגמרא, הביט ועיין, ואמר: "נראה לי שלא סיימנו את כל התוספתים האחרונים של 'זקני דרום'... הביט שוב בעמוד לאורכו ולרוחבו, ושוב הכריז: "הנה אנחנו אוחזים כאן, באמצע התוס' הזה..."

האברכים הביטו זה על זה בפליאה, כמה הם שמחו שהסוגיא הסבוכה היא נגמרה ופניהם כבר אל הסוגיא החדשה הבהירה, אבל רבם הגדול מרגיש שהוא מחמיץ משהו, איך אפשר לעזוב באמצע תוס' כך לסוגיא הבאה...!?

"ואם תאמר נותר ופיגול היכן הותר מכללו..." הקריא רבי מיכל את התוס' בהתרגשות ובהתלהבות, הרי הוא בליבו של עסק גדול, לעסוק בדברי תורה, לא עוזבים עסק באמצע...

כעבור שעתים וחצי הסתיים השיעור ובידיהם עוד תוס' וחצי, לא כל האברכים הצליחו להישאר ערניים כל השיעור, חלקם נרדמו בחלקו ולא נשארו מרוכזים משך כל השיעור שעסק בסוגיא שהם כבר הספיקו לשכוח, אבל הם מתארים שה'ואם תאמר' שפתח את השיעור היה עבורם שיעור מוחשי ביותר ל'אהבת תורה'. היה זה פרק חשוב ומהדהד ב'לעסוק בדברי תורה'. הניגון המתוק והחם של התוס' שהוקרא מפי רבי מיכל בהתרגשות של 'כמוצא שלל רב', לא ימוש מזיכרונם, הוא ילווה אותם לעד וימתיק להם את לימוד התורה.

מספרים שפעם פגש יהודי את אחד מגאוני ירושלים זצ"ל בלילי ערב יום הכיפורים ושאל אותו על הכנותיו הנוראות לקראת היום הקודש שיחול מחר, ענה לו הגאון זי"ע: "מה אתה מדבר איתי על יום הכיפורים?! יש לי עוד קודם לכן תפילת מעריב של הערב ושחרית של מחר, יש עוד הרבה מה לפעול לפני שיחול היום הקדוש...!"

בין הזמנים בפתח, ונדרשת הכנה מיוחדת לקראתה, שנעבור את הימים הללו בשלמות, עם כל האתגרים שהם כוללים, אך יש עוד כמה ימים, אמנם בודדים ממש, עד שיחולו ימי בין הזמנים, וגם בהם יש עוד מה לפעול, ומפרשת השבוע נוכל ללמוד כיצד יש לנהוג בהם, ומהי צורת היציאה הראויה...!

אהרן ובניו אוננים על פטירת אחיהם, והקב"ה מצוה אותם שלא לצאת מפתח אוהל מועד, הרמב"ם (פ"ב מה' ביאת מקדש ה"ה) למד מפסוק זה הלכה לדורות, וז"ל: "כִּהְיוּ שִׁיבְעָא מִן הַמִּקְדָּשׁ בְּשַׁעַת הָעֵבוּדָה בְּלִבָּד תִּיב מִיְתָה בֵּין כְּהֵן גְּדוֹל בֵּין כְּהֵן הַדְּיוֹט, שְׁנַאֲמַר 'וּמִפְתַּח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תִצְאוּ פֶן תִּמְתּוּ, כְּלוּמַר לֹא תִנְיָחוּ עֲבוּדָה וְתִצְאוּ מִבְּהַלִּים וְדַחֲפוּ מִפְּנֵי גְזֵרָה זו'."

למרות שנגזרה גזירה ואהרן ובניו אוננים על פטירת אחיהם, הצרה היא גדולה ויש להם את כל הסיבות לעזוב את בית המקדש, אך יש צורה כיצד לעשות זאת, לא עוזבים את העבודה בצורה מבוהלת ודחופה, כי יציאה כזו מראה זלזול במה שעשו עד עתה, על אף שישנה סיבה טובה ליציאה.

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל למד מכאן על אדם שנקבעה לו פגישה חשובה בשעות הבוקר המוקדמות, הוא ודאי יפנה לפני כן זמן לתפילה, ומכל מקום יש כאן אזהרה שהתפילה צריכה להיות בצורה מכובדת כראוי לה ולכל עבודת ה', אל לחשיבות הפגישה ודחיפותה לזלזל בתפילת שחרית, החיפזון הזה עלול להיות, חלילה, תעודת זלזול לכל נושא התפילה...

ומכאן חיזוק גדול גם לימים הנותרים עד בין הזמנים, דמדומי המנוע המאפיינים בדרך כלל את ימי 'סוף הזמן', מלבד השפעתם השלילית על 'בין הזמנים' וממילא על הזמן הבא, יש ברפיון הזה זלזול בכל העבודה הנפלאה של זמן חורף כולו, הבה נלמד מההוראה שניתנה לאהרן ובניו, כשם שעל אף שהיה להם היתר לצאת מבית המקדש, מכל מקום הורו להם לעשות זאת בצורה מכובדת, להישאר עד גמר

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

הפתיחה החגיגית החלה בקול רעש גדול. המוני לקוחות צבאו על האולם הגדול ואנשי המכירות והקופאים עבדו ללא לאות לספק את צרכי כולם. ביום השלישי להפנינג הענק הופיע המנכ"ל בעצמו עם כל צמרת ההנהלה להתרשמות מהפקת הענק שעלתה כל כך הרבה כסף ונתלו בה תקוות רבות

כל אחד הוא שגריר שממלא תפקיד במערכת שתכליתה למלא את 'חשבון הבנק' של כבוד שמים

מאת: הרב ישראל היימן

החלטתי שכעת לא נורא אם אני לחשבונות המשמימים

מנהלי החשבונות דיווחו שדמותו של רואה החשבון המבוגר לא נראתה בעמדה מאז אתמול. אחד מהמלווים נשלח בזריזות לחפש את רואה החשבון לאחר שהוא לא ענה לטלפון. הוא חזר אחרי רבע שעה ארוכה מלווה ברואה החשבון כשזה האחרון זורח מאושר. לשאלתם היכן הוא מסתובב בשעות קריטיות אלו, ענה רואה החשבון שהוא לא יכול היה לעמוד מנגד... "ראיתי כאן מהחלון הגדול את האולם למטה, את אנשי המכירות שעובדים ומכניסים עוד ועוד כסף לחברה שהיא ממש חלק ממני ואני כל כך קשור אליה וממציים את הימים הנדירים הללו. החלטתי שכעת לא נורא אם אני לחשבונות המשמימים ואצטרף להטות שכם לדבר האמיתי. הנה אתם יכולים לראות ברישומים הממוחשבים לכמה אנשים גרמתי בעצמי לקנות בסכומים ניכרים ממוצרי החברה."

עשרים דקות לאחר מכן רואה החשבון היה מפוטר לצמיתות מהעבודה הרווחית בה הוא עבד בעשרות השנים האחרונות. על השאלה מדוע הוא פוטר ענה לו המנכ"ל שכאשר יתבררו ממדי הנזק והקנסות שבכסילותו הוא גרם לחברה רק אז הוא יוכל לענות

מעשה שהיה בחברה גדולה שמייצרת כלי בית מכל הסוגים. מותג גדול שמאגד תחתיו כמה וכמה ענפי ייצור של כל מה ששייך לבית ומוצריו.

ביום מן הימים החליט מנכ"ל החברה למתג מחדש את כל המוצרים ובכך להעלות את רף המכירות ולפרוץ לעוד ועוד קהלים. הוא החל בתהליך ארוך שכלל ייעוץ ואסטרטגיה מאנשי מקצוע שעלו הון עתק, גרפיקה מחודשת של המוצרים עצמם ואח"כ של הפירסום, יועצי תקשורת לכל מגזר בפני עצמו ושריון מקומות בעיתונות ובמדיה.

אחרי חצי שנה ארוכה ומפרכת הגיעה השעה לצאת לציבור ולהתחיל להניע את המהלך. אולם התצוגה הראשי שינה את פניו ונערך לקליטת המוונים שיבואו להפנינג מכירות מורחב, כל מגזר בימים שייועדו לו.

כמוכן שבחברה נערכו מראש לעומס של קניות ולהמוני קונים שיבואו בהמוניהם אחרי שסוקרים מיוחדים שעבדו בימים האחרונים לדגום את השפעת הפרסום על הציבור דיווחו על הצלחה מסחררת ורמת התעניינות גבוהה.

כחלק מההערכות נשכרו אנשי שיווק ומכירות שיסתובבו באולם התצוגה וישכנעו את האנשים לקנות עוד ועוד מהמוצרים החדשים וגם מאלו שרק מותגו מחדש... גם קופאים, רואי חשבון ושאר אנשי מקצוע סביבתיים נשכרו במיוחד לימי המכירות הגדולים.

הפתיחה החגיגית החלה בקול רעש גדול. המוני לקוחות צבאו על האולם הגדול ואנשי המכירות והקופאים עבדו ללא לאות לספק את צרכי כולם.

ביום השלישי והכמעט אחרון להפנינג הענק הופיע המנכ"ל בעצמו עם כל צמרת ההנהלה להתרשמות בלתי אמצעית מהפקת הענק שעלתה כל כך הרבה כסף ונתלו בה תקוות רבות כל כך. הם הסתובבו בין האנשים זמן ארוך ואחר כך עלו לחדר העליון שם ישבו מנהלי החשבונות והאחראיים על כל המערך בשביל לפקח בשעת אמת על כל המערכת. הם ניסו להתרשם מהדבר שהכי עניין אותם שהוא כמוכן היקף המכירות עד כה. כל הפמליה פנתה אל עמדתו של רואה החשבון הראשי והוותיק של החברה. הם רצו לקבל סקירה מקיפה על המתחולל במקום האמיתי - בחשבון הבנק.

העמדה הייתה ריקה.

לו כמה הפסדים הוא גרם וכנראה שאז גם הוא עצמו יבין ויהיה משוכנע שפיטוריו מוצדקים...

בפרשתנו מבוארים דיני שבעת ימי המילואים. ציווי ארוך של דינים ופרטים שונים שעיקרם חינוך אהרן הכהן לעבודת המשכן. בתז"ל מבואר שהיה צורך בכל אלו בשביל לקרב את דעתו של אהרן שבענוונותו לא חשב שהוא ראוי לתפקיד המרום. עד שמשה רבנו אומר לו בשם ה' "קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך".

משה מבהיר לאהרון שאל לו להצטנע. זהו תפקידו המיועד לו מאת ה' ועליו לעשותו בצורה המושלמת ביותר.

לימוד מוסר גדול לומדים אנו מדבר זה. לפעמים אדם נמנע מלקיים את התפקיד אותו הועיד לו יוצר האדם. לפעמים זה אפילו מתוך שיקולים של רוחניות. אבל התורה הק' מלמדת אותנו שכאשר יש לאדם תפקיד עליו לבצע אותו בשלמות. אין לאדם את הזכות

להשתמש מהתפקיד המוטל עליו. אנו, כל בני התורה ושומרי המצוות, הנתונים בימים אלו למרמס בפי עמי הארצות. מרימים ראש בגאוות יחידה ומכריזים קבל עם ועולם: את תפקידנו אנו מבצעים בשלימות! אין כח שיכול למנוע אותנו מכך! אם לא נקיים את תפקידנו בשלימות איש על מחנהו ואיש על דגלו הרי שזו מעילה נוראה באימון שנתן בנו הבורא. הוא שתל כל אחד ואחד מאיתנו במקומו. בישיבה או בכלל, בקהילה פלונית או בשכונה אלמונית. כל אחד הוא שגריר שממלא תפקיד במערכת שתכליתה למלא את 'חשבון הבנק' של כבוד שמים. זהו מארג ענק של אלפי אלפים של עובדי ה' שכל אחד תורם את חלקו. אסור לנו להרפות. כל אחד על התחום עליו הוא מופקד, צריך למלא את שליחותו וייעודו. זהו כבוד שמים. אנו את שלנו עושים ואת השאר ישלים הוא יתברך עד שיגיע העולם לתיקונו השלם.

המשך מעמוד 24 | הרב צבי גטקר

שיתאים להם חתן כראוי להם, בהיות ויש להם בבית בת שהגיעה ב"ה לפירקה.

ר' ירוחם הציע לעשיר בחור בינוני, ואילו לרב הוא הציע את אחד מהאריות שבישיבה. ו- השידוכים קמו ונהיו. ותרעש הישיבה.

ר' מיכל פיינשטיין תיאר כי הייתה בישיבה סערה של ממש, הבחורים לא הבינו מה זה ועל מה זה, הלא העשיר יש ביכולתו להחזיק את חתנו על שולחנו למשך שנים וא"כ היה לכאן ראוי לשדך לביתו את אחד האריות שבתורה, והוא יתמוך בו כדי שיוכל ללמוד ולעסוק בתורה באין מפריע, ואילו הרב של העיירה אמנם גדול הוא בתורה אך אין לו כ"כ אפשרויות כלכליות, ולכאן הוא אינו יכול לקחת ארי מהחבורה, שהרי ממה יתקיים אותו ת"ח, בהיותו סמוך על שולחן רב שהעניות מנת חלקו? וא"כ מדוע הפך המשגיח את היוצרות. המשגיח שהיה ער לסערת הרוחות שבישיבה החליט לחרוג ממנהגו, ולהסביר את סיבת הצעותיו.

הוא ציין בראשית דבריו כי אין ראוי שמשגיח יבאר את הנהגותיו לפני הבחורים אבל משום שקמה סערה ופלא על הנהגותיו ואין מי שמצליח לרדת לעומק דעתו, הוא רואה לנכון לבאר את סיבת מעשיו.

וכה אמר המשגיח: תראו בחורים, העשיר שבא לכאן אמנם הוא ירא

שמים, וגם יכולותיו הכלכליות מצוינות, אבל, בחור שיגיע לביתו ויהיה איש ספר סטנדרטי שלומד מעט ומשתעשע הרבה, יתקבל אצלו בברכה ובכבוד, וממילא יש להציע לו בחור שזו דרגתו, כי אין אצלו מחויבות לעמול בתורה כראוי, מאידך רב העיירה אמנם אין הפרוטה מצויה תדיר בכיסו, אבל בביתו מי שלא יודע ש"ע עם פוסקים בעיון, לעם הארץ' יחשב, א"כ אילו צריך לשלוח בחור שרצונו לשקוד ולהיות מחוייב לעלות עוד ועוד במעלות התורה. אילו הייתי שולח להיפך סיים ר' ירוחם, הרי שהמתמיד של הישיבה היה יורד מדרגתו, והבחור הבינוני לא היה מוצא את מקומו.

מכאן למדנו היה מסיים ר' מיכל את סיפור המעשה, כי בימינו על עובד ה' לא לחפש את החופש והנינוחות, אלא דווקא את המקום שבו יהיה עליו מחויבות, חופש והנאות מרובות עד למאוד, הוא בעוכריו של העוסק בתורה.

כי המחויבות היא החירות, ואילו החופש והדרור הם תופסים את האדם ולא מרפים ממנו.

נתפוס כולנו את החודש הזה לכם, להידיבק ברוחניות, ולהתחייב על עוד מסלול של לימוד, ועוד התחייבות של מצוה, מתוך שמחה והנאת אמת.

(לתגובות והארות 08974974aa@gmail.com)

המשך מעמוד 11 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל

אך האברך, כמובן, יצא לדרך... אם "החזון איש" אמר לנוסע - נוסעים! אם הוא אמר שתהיה הצלחה - תהיה הצלחה!

עם האמונה בה' והאמונה בצדיקים, הוא הגיע לאמריקה. נו, מה עושה יהודי מתמיד כמוהו? נכנס לבית המדרש וישב ללמוד יומם ולילה... וכך בדיוק עשה עוד יום ועוד יום. עמל בתורה בלי

הפסק. כפי שהורה לו מורו ורבו הרב מטשעבין.

כעבור שבועיים החלו אנשים להתעניין ביהודי המתמיד, שכמעט ולא זז מבית המדרש יומם ולילה, והוא סיפר להם את מטרת

הנסיעה.

מה נאמר ומה נדבר, האברך המתמיד נשא חן בעיניהם, ובסיועו של האדמו"ר מסאטמאר זצוק"ל, אספו עבורו סכום כסף נכבד ביותר, שהספיק לכל הוצאות החתונה, ועוד נשאר ממנו לחתונה הבאה... עד כאן סיפור הדברים.

רבות! אנחנו קולטים איזה נס קריעת ים סוף התרחש כאן?

ממש כמו שהיה בקריעת ים סוף: ה' ילחם לכם ואתם תחרישון!" בן אדם נוסע לאמריקה. יושב כל היום וכל הלילה בבית המדרש ולומד... והישועה הגיעה!

(מתוך 'אריה שאג', פורים/פסח)

על בדיקת תולעים וחפצי מצוה ע"י זכוכית מגדלת, על האוויר שמלא ברואים דקים מהדקים וכשהאדם פותח פיו בולע כמה מהם, ועל תולעים שרואים אותם במיקרוסקופ

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

"זאת החיה אשר תאכלו" (י"א ב)

בדיקת תולעים וחפצי מצוה ע"י זכוכית מגדלת - מצינו בכמה מקומות בש"ס (ברכות כ"ה, יומא ל' וקידושין נ"ד) את הכלל 'לא ניתנה התורה למלאכי השרת', עפ"י כלל זה המשמש כיסוד מוצק בכל דיני התורה סומכין על ראות העין בלבד, וכל שאינו ניכר לעיני האדם בלי זכוכית מגדלת או מיקרוסקופ נחשב כלא נמצא בעולם, אלא הכל נחשב כפי שהוא רואה. והנה ישנם תולעים שאינם נראים בעין בלתי מזוינת, כלומר אם נתייחס לצורתם ודרך חייהם הרי הם בכלל שרץ הנזכר בתורה, אך מפאת קטנם אין עין אדם יכולה לגלותם אלא בעזרת מיקרוסקופ וזכוכית מגדלת ואז הם נראים כשרץ, הם אינם בכלל שרץ האסור באכילה.

אמנם שמעתי מאחד שראה דרך זכוכית מגדלת במים כל מיני ברואים

בדיקת תולעים - ה'ערוך השולחן' כתב (ביו"ד סי' פ"ד אות ל"ו) 'יש מי שכתב בשם חכמי הטבע דהמסתכל בזכוכית מגדלת יראה בחומץ מלא תולעים. אמנם שמעתי מאחד שראה דרך זכוכית מגדלת במים כל מיני ברואים, ולפי"ז איך אנו שותים מים, אמנם האמת הוא דלא אסרה תורה כמה שאין העין שולטת בו דלא ניתנה תורה למלאכים, דאל"כ הרי כמה מהחוקרים כתבו שגם כל האוויר הוא מלא ברואים דקים מהדקים וכשהאדם פותח פיו בולע כמה מהם, אלא ודאי דהבל יפצה פיהם, ואף א"כ הוא כיון שאין העין שולט בהם לאו כלום הוא, אמנם כמה שהעין יכול לראות אפילו נגד השמש ואפילו דק מן הדק הווה שרץ גמור'. וכן מתבאר ב'חכמת אדם' (בבינת אדם כלל ל"ח סי' מ"ט) וב'מאורי אור' (חלק קן טהור חולין נ"ח): וב'טוב טעם ודעת' (תנינא בקונטרס אחרון סי' נ"ג) שבדיקה בזכוכית מגדלת לא מעלה ולא מוריד מצד ההלכה.

וב'תפארת ישראל' (ע"ז פ"ב ו' בבועז סק"ג) מביא שגדול אחד חשב להתיר דגים שהקשקשים שלהם נראה ע"י מיקרוסקופ, אולם רובם פסקו לאיסור, והטעם לכך שכל שאינו נראה לעין בלי אמצעות כלי הבטה לא נחשבת קשקשת, וכ"כ ה'שואל ונשאל' (ח"ה יו"ד סי' מ"ד) שאין להתיר הדגים אם רואים קשקשת אלא ע"י מיקרוסקופ, ה'אגרות משה' (ח"ב יו"ד סי' מ"ו) כתב, מותר לאכול כל דבר שנתחמץ ע"י תולעים שרואים אותם במיקרוסקופ, מפני שהתורה לא אסרה אלא תולעים שקצים ורמשים שנראים לעיניים, וציין שכך אמר הגר"ח מברסק זצ"ל, וכ"כ ה'אגרות משה' (אהע"ז ח"ג סי' ל"ג): כתבו האחרונים מקור לכך מהגמ' (חולין מ"ב) עה"פ 'זאת החיה אשר תאכלו', מלמד שתפס הקב"ה מכל מין ומין והראה למשה זאת אכול וזאת לא תאכל, משמע דמשה אחז בידו והראה לישראל את כל המינים שנאסרו, ורק מה שהראה להם לאיסור נאסר, וע"כ דלא הראה להם רק מה שניתן לבני אדם לראות בימיהם שלא היו עדיין מכשירי עזר.

מובא בהנהגות 'חתם סופר' שתלמידיו בדקו החזרת בכלי ראייה.

מובא בהנהגות 'חתם סופר' שתלמידיו בדקו החזרת בכלי ראייה וכתב הגר"מ שטרנבוך שליט"א (במועדים וזמנים ח"ח סי' קכ"ד) שלחומרא בעלמא עשו כן, ואולי מפני שחששו שהראות שלנו לקויה, וכמו שהוכיח רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל מגמ' (בכורות נ"ד): שראיית רועה ט"ז מיל אינה שייכת בזמנינו, והיות והראיה שלנו נתקלקלה א"כ למרות שהכל תלוי בראיית עין, מ"מ לא לפי הראיה של היום, ולכן החמיר החת"ס על עצמו לבדוק בזכוכית מגדלת. ה'שבט הלוי' (ח"ז סי' קכ"ב) דן בנקודה קטנה עד מאוד במראה שחור על הפרי שהוא ממש אלא שאם רואים בזכוכית מגדלת יתכן שנראה תולעת קטנה, ומסיק דאין לחשוש לזה, דכבר כתבו האחרונים דכל שאין רואים בעין רק ע"י זכוכית מגדלת אין מתחשבין בו, ואעפ"י שאינו דומה לגמרי, דכאן נראה כנקודת משהו אין זה גורם להחמיר דנקודות כאלה נראים לאלפים על פרי וירק, וא"כ מראית העין לא גורם בו חומרא כלל רק הזכוכית וזה אינו בכלל איסור שרצים.

בדיקת סכין שחיטה - דנו הפוסקים האם צריך לבדוק סכין שחיטה בזכוכית מגדלת, ב'טוב טעם ודעת' (תניינא בהשמטות סי' נ"ג) כתב דוודאי אין צריך לבדוק הסכין של שחיטה שאין לו פגימות בראיה ע"י כלי זכוכית המגדיל חוש הראיה, דלא שייך בדיקה אלא במה דאפשר לכל אדם, אבל במה דלא אפשר רק בדרך רחוק ע"כ לא נחשב בדיקה זו לא להתיר ולא לאסור (דרכי תשובה סי' י"ח). וכן כתב בשו"ת מור ואהלות (באהל ברכות והודאות סי' ל' בד"ה ואציג) דשו"ב שבדק הסכין ע"י כלי הבטה הנקראת מיקרוסקופ המגדיל הראות והוא דבר זר, ואף אם בודק אין לנו לחדש דבר יותר משגבלו הראשונים. ואף אם יש פגימה הנראה ע"י כלי המגדיל הראיות, כל שאין נראה לעין בלא הכלי ואינו נרגש בציפורן, אין מי שחש, וטובה ציפורן של ראשונים.

על בדיקת אתרוג ותפילין מרובעות בעין האדם

מובא בדרשות הר"ן (בהקדמה לס' קצות החושן) שכתב להסביר, זה שאמרו 'לא ניתנה תורה למלאכי השרת', למשל אם יש פגימות בסכין, והמלאכים מבינים שיש כאן פגימה, והמלאך אומר לאדם אל תשחט שיש פגימה בסכין, אעפ"כ רשאי הישראל לאכול מזה השחיטה, דלא ניתנה תורה למלאכי השרת אף שיש פגימה, כיוון דבן אדם בשכלו לא מרגיש, התירה התורה. וזה שאמרו 'תורה לא בשמים היא', כלומר התורה כבר ניתנה. והוא כעין מש"כ המהרש"ק (חכמת שלמה יו"ד סי' פ"ד) דהתורה לא ניתנה למלאכי השרת, ולא אסרה התורה רק כמה שביד האדם להפריש, אבל מה שבידו ואינו נראה לעיניו לא אסרה התורה לאכול ולשתות, וזה המעלה במה שניתן התורה לנו. אולם האחרונים אומרים דבסכין של שחיטה אין הפגימה אוסרת בשחיטה, אלא העיקר מה שנתנבלה הבהמה ע"י הפגימה שנקרעו הסימנים אוסר, וממילא גם אם רצון התורה שנשתמש בכל מיני אמצעים לברר אם יש פגימות בסכין לרבות גם את המיקרוסקופ, ושלא נסמוך על ראיית העין גרידא, מ"מ פגימה שהיא קטנה כ"כ עד שלא נראית בעין בנ"א, אינה אוסרת, דבוודאי דלא נקרא סימן ע"י פגימות שאינן נרגשות ע"י בדיקה בציפורן, ופגימה בסכין בלי שנקרע הסימנים ע"כ אינה פוסלת השחיטה.

בדיקת אתרוג - דנו האחרונים לגבי פסול חסר באתרוג, כאשר ההבחנה אינה בחושי ראות הטבעיים רק בשימוש באמצעי ראייה מלאכותיים, ומהאי טעמא כתב המבי"ט (ח"ג סי' מ"ט) שאם אין החזית באתרוג נראית לעין אלא ע"י הסתכלות אין לפסול בחוטמו במשהו, על אחת כמה וכמה באינה נראית לעין כלל אלא ע"י זכוכית מגדלת אין לפסול.

תפילין מרובעות - במעדני יו"ט (הל' קטנות הל' תפילין סי' ט') דריבוע התפילין לא צריך שיהיה מרובע בתכלית הצמצום, אלא אם הוא מרובע לפי ראות העין כשר למצוותו וכלשון הרמב"ם שיראה מרובע (נתיבי הפרשה).

מדוע החסידה היא עוף טמא, הרי הוא עושה חסד ואין לה מידת אכזריות?

"ואת אלה תשקצו מן העוף" (י"א י"ב)

מדוע החסידה היא עוף טמא, הרי הוא עושה חסד ואין לה מידת אכזריות? כתב הרמב"ן רבותינו למדו סימנים בעופות (חולין נ"ט). והן להכיר בהן שאין בעל אותן הסימנים מן המינים האלה האסורים, והסימן הגדול בעופות היא הדריסה, שכל עוף הדורס לעולם טמא, כי התורה הרחיקתו מפני שדמו מחומם לאכזריותו וגס ומוליד המרירה השרופה השחרחרת, ונותן אכזריות בלב, ואין בכל העולם עוף שידרוס מלבד הנזכרים בפרשה, וכן כתב הרמב"ם (במו"נ). תמה ה'חידושי הרי"ם' לשיטת הרמב"ן דעוף טמא הוא משום האכזריות, א"כ מדוע אסרה התורה את החסידה, הרי איתא בגמ' (חולין ס"ג). אמר רב יהודה למה נקרא שמה חסידה, שעושה חסידות עם חברותיה, א"כ אין לה אכזריות? **איכא כמה תירוצים:** כיון שעושה חסד רק עם חברותיה זה לא חסד, דמתכוונת לטובתה שהרי אינו עושה רק עם מי שחבר שלה, לכן הוא עוף טמא כך תי' ב'חידושי הרי"ם', וכ"כ ב'דרש והעיון' (פר' חוקת). עוד תירצו מפני שסבורה היא שמעשה חסד היא עושה לפנים משורת הדין, בעוד אין זו אלא התנהגות מינימלית. ובפרדס יוסף (אות פ"ה) כתב בשם הרה"ק מאיזביצא דרצון ה' שיהא האדם בעל על מידותיו כמאמר הז"ל (קה"ר ז' ט"ז) כמו שאסור להתאכזר על רחמי, כן אסור לרחם על האכזר, ומי שמתעקש במידותיו הוא היפך רצון ה'. וכל מה שהוא היפך רצונו ית' הוא בחינת טומאה היפך בחינת קדושה, וחסידה זו מתעקשת במידת החסד לעשות עם חברותיה אפילו כשהם אכזרים ולכן טמאה (מעדני אשר).

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק-תשפ"ג)

האם צריך לברך על ריח נעים הנודף מ'חנות טבע'? מדוע לא מברכים את ברכת הריח על 'מטהר אויר', 'דאודורנט' ו'שמפו'?

שני סוגי ריחות, אין הנאתם חשובה דיה בכדי לברך עליה את ברכת הריח: 'ריח שאין לו עיקר', וריח שאינו חשוב. 'ריח שאין לו עיקר', פירוש, ריח שנותר באריזה של בשמים, או שנותר באויר חדר שפתחו בו בשמים, וכדומה. וריח שאינו חשוב - פירוש, שאינו חשוב מצד עצמו, או שאינו מיועד כלל להרחחה, ולא רגילים להריחו במטרה להנות ממנו.

וחנות לממכר בשמים, אשר עצים ועשבים של בשמים, ומיני בשמים אחרים, מונחים בה בגלוי וריחם נודף - הנכנס לחנות מברך את ברכת הריח. והגם שהבשמים מונחים שם למטרת מסחר, הרי הם מונחים שם גם כדי שיריחו אותם, שהרי בעל החנות מעונין שהנכנסים יריחו את ריח הבשמים ויחפצו לקנותם.

אולם, 'בית מרקחת' או 'חנות טבע', שנמכרות בהם תרופות המיוצרות מצמחים שריחם הטוב נודף - אף שיש הסוברים שדינם כדין חנות בשמים הנ"ל, שכל הנכנס צריך לברך, הביאור הלכה פוסק שאין לברך על ריח זה, משום שבמקומות אלו אין כוונה שהנכנסים יריחו את הריח כמו בחנות בשמים, שהרי הנכנסים לחנויות אלו נזקקים לתרופות בלאו הכי, ואם כן הן אינן מיועדות להרחחה. וגם כאשר ישנה מטרה בנדיפת הריח להסב את תשומת לב העוברים ושבים לקיומו של בית המרקחת, או בית הטבע - אין לברך עליו, משום שבדרך כלל התרופות מונחות בצנצנות סגורות, ובאופן זה אין מברכים על הריח; ומסיבות נוספות.

ועוד בענין זה: כאמור, אין מברכים ברכת הריח אלא על ריח המיועד להרחחה, דהיינו להנאת הריח. ולכן, ריח טוב שנועד רק להעברת ריח רע, וכגון 'מטהר אויר' שבבית הכסא - אף אם ריחו נעים במיוחד, ונוטלו בידו כדי להנות מריחו, אין לברך עליו.

ואם רכש מטהר אויר על מנת להשתמש בו בחדרי מגורים, כלומר, כדי להפיץ בהם ריח טוב ולא כדי להעביר ריח רע - לדעת הגר"י פישר זצ"ל, הולכים אחר כוונת היצרן, שהיא להעברת ריח רע, ואין מברכים עליו; אולם, לדעת הגר"ח פ' שיינברג זצ"ל והאור לציון, הולכים אחר כוונת הקונה, שהיא לשם הנאת הריח. [ובנוסף, כפי שלמדנו בשבוע שעבר, נחלקו פוסקי זמננו, אם מברכים את ברכת הריח על בושם העשוי מחומרים סינטטיים ולא טבעיים].

ומהסיבה האמורה, שאין מברכים על ריח אלא כשהוא מיועד להנאת הריח, ולא כשהוא מיועד להעברת ריח רע, אין לברך על בושם שנועד להעברת ריח רע מהגוף, וכן על ריח של 'דאודורנט' מבושם, המיועד למניעת ריח רע מהגוף, ואף אם מדובר בבושם יוקרת.

וכן 'סבון', 'שמפו' ותכשירי רחצה אחרים - דעת הערוך השולחן, שאין לברך עליהם אף אם הם ריחניים במיוחד, משום שהם מיועדים לנקיון, או לטיפוח הגוף והשיער, ולא להנאת הריח. ואף במקרה שהתכשירים נועדו גם להנאת הריח, אין לברך עליהם, משום שאין מברכים את ברכת הריח אלא כאשר נותרת ממשות מהריח, ובדרך כלל לא נותרת ממשות מתכשירים אלו על הגוף; [וכן תלוי הדבר במחלוקת פוסקי זמננו לענין בושם סינטטי, כמובא לעיל].

ונדון נוסף בהקשר זה: נחלקו הפוסקים בנוגע ללחם חם שריחו נודף - יש אומרים, שאם נוטל את הלחם בידו על מנת להנות מריחו, מברך עליו: "הנותן ריח טוב בפת". אך יש אומרים, שאין מברכים עליו, משום שאין זה ריח חשוב, ועוד, שאינו קיים אלא במשך הזמן המועט שבו הלחם עדיין חם. ולמעשה, כתב המשנה ברורה שמספק אין לברך. אך לכתחילה, אין להריח לחם חם במטרה להנות מהריח, כדי שלא להיכנס לספק חיוב ברכה.

האם מברכים 'שעשה ניסים' בשערי ירושלים העתיקה? הרואה מחלון המטוס את כל נהר הירדן, מים המלח ועד לצפון יריחו - האם מברך 'שעשה ניסים'?

הרואה מקום שנעשה בו נס של הצלת נפשות לכל ישראל, או לרובם, כגון שרואה את מקום המעבר בים סוף בשעת קריעת הים, או שרואה את מקום המעבר בנהר הירדן בימי יהושע, או שרואה במורד בית חורון את האבנים שהומטרו מהשמים על מלכי האמורי בבואם להילחם ביהושע - מברך

"שעשה ניסים לאבותינו במקום הזה".

ויש אומרים, שאין מברכים על ראיית מקום הנס אלא כשיש קשר בין עצם המקום לנס, וכגון שרואה את הים, שהוא עצמו נבקע; או שהנס ניכר במקום, וכגון שרואה את האבנים שנפלו מהשמים במורד בית חורון; אבל מקום שלא ניכר בו הנס, ואין קשר בין עצם המקום לנס - וכגון שעומד בשערי ירושלים, שבה נעשה נס מפלת סנחריב בימי חזקיהו המלך - אינו מברך.

אולם, יש אומרים, שמברך אף באופן שאין קשר בין המקום לנס, והנס אינו ניכר בו. והמשנה ברורה מסיים ב'צריך עיון למעשה'; ולדבריו, העומד בשערי ירושלים העתיקה, נכנס לספק חיוב ברכה, על הנס שנעשה בימי סנחריב.

וברכת 'שעשה ניסים' זו - לדעת החיי אדם ופוסקים נוספים, אין לאומרה אלא בתוך ארבע אמות [2.31 מ', לשיעור הגדול, ו-1.92 מ', לשיעור הקטן] למקום הנס, שהרי לשון הברכה היא "במקום הזה", שמשמעותה, שהמברך עומד במקום בו אירע הנס. אולם, הקצות השולחן כתב, שמדברי הכפתור ופרח ומדברי פוסקים נוספים, נראה שמברך אף כאשר רואה את המקום מרחוק.

והביאור הלכה הוכיח מדברי הראשונים, שאין לברך 'שעשה ניסים' אלא על ראיית המקום המדויק שבו נעשה הנס, דהיינו, שאין לברך בעת ראיית ים סוף או נהר הירדן, וכדומה, ללא זיהוי המקום המדויק שבו נעשה הנס.

ובזמננו, שבדרך כלל לא ידוע לנו המיקום המדויק של הניסים שאירעו לאבותינו - דעת האור לציון, שכאשר רואה את המקומות המשווערים שבהם אירעו הניסים, יברך 'שעשה ניסים' ללא 'ישם ומלכות'. והרואה את כל השטח האפשרי שבו אירע הנס, וכגון שרואה מחלון של מטוס את כל ים סוף, מסואץ ועד לקצה מדבר סיני, או שרואה את כל נהר הירדן, מים המלח ועד לצפון יריחו - לדעת האור לציון, יברך ב'ישם ומלכות', משום שבודאי רואה את המקום המדויק שבו אירע הנס; אך לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"ח קניבסקי זצ"ל, אף באופן זה יברך ללא 'ישם ומלכות', משום שאינו יודע בבירור היכן מקום הנס. ולדעת החיי אדם המובאת לעיל - שצריך לעמוד בתוך ארבע אמות למקום הנס - בודאי אין לברך באופן זה שרואה את המקום מרחוק.

והביאור הלכה כותב בשם הכפתור ופרח, שאף כאשר אינו רואה את המקום המדויק של הנס, אם רואה חלק מהמקום הקשור לנס - וכגון שרואה חלק מים סוף, או מנהר הירדן - צריך לשבח ולהודות לה' על הנס, ללא ברכה.

מי שחלף ברכב על פני מקום שאירע בו נס לישראל ולא בירך - עד מתי רשאי לברך? מדוע מברכים חלק מברכות הראייה רק פעם בשלושים יום? מדוע מכונה תקופה ממוצעת של שלושים יום בשם 'חודש'?

מי שראה מקום שנעשה בו נס לישראל, ובירך 'שעשה ניסים', לא ישוב ויברך פעם נוספת אלא

לאחר חלוף שלושים יום שלמים, בנוסף על היום שראה בפעם הראשונה והיום שרואה בפעם השנייה. ובתוך זמן זה, אסור לברך פעם נוספת. ושונה הדבר מברכות הנהנין וכיוצא בהן, שבהן יש הנאה מחודשת ודבר מחודש שמברך עליו בכל פעם שאוכל, שותה או מריח בשמים, וכדומה; אבל בראיית מקום הנס לא מתחדש מאומה, ולכן יש להמתין שלושים יום, שאז נחשבת הראייה כראייה חדשה. ומוסיף הערוך השולחן, ששלושים יום הם תקופה של חידוש, כהתחדשות הלבנה מדי חודש; ומסיבה זו מכונה קבוצה של שלושים יום בממוצע - 'חודש'.

וכמו כן, אין לברך 'שעשה ניסים' אלא בעודו רואה את המקום. ולדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל והבצל החכמה, ניתן לברך גם 'בתוך כדי דיבור' לראייתו; ולכן, לדוגמה, אם חלף ברכב על פני מקום הנס, וכבר אינו רואהו, רשאי לברך בתוך כדי דיבור לראייתו. ואם ראה את מקום הנס ולא בירך 'שעשה ניסים', ושב ורואה את המקום בתוך שלושים יום, יתכן שאין לברך, שהרי כבר ראהו קודם לכן.

הנסיון גדול ביותר בערב שבת, כשמחמת לחץ ההכנות עלולים להגיע לקפידות, לכעסים ולעלבונות. דוקא אז, יש להתאמץ בכל הכח

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על אש המחלוקת שכוחה עלול להתחזק בשבת

'רבי שבתאי הסבלן' היה יהודי תמים שכונה בפי הבריות בשם זה על שם הסבלנות שהייתה בו. כגודל יראת השמים שלו כך היו מידותיו הטובות, ומעולם לא נתן להן לבוא זו על חשבון זו.

כשהתקרב ליל פסח שררה בביתו התרגשות רבה. כבכל שנה הקפיד רבי שבתאי על הידורי כשרות מרובים, ורכש מצות מהודרות במחיר מלא. שולחן הסדר בביתו נערך מבעוד מועד בכלים מפוארים, כלי כסף וגביעים נוצצים - "תערוך לפני שלחן" שולחן של בני מלכים, כפשוטו ממש.

כשהלך להתפלל ערבית נכנסה הרבנית לסלון. ברגע אחד של חוסר שימת לב נתקלה רגלה במפה הארוכה. השולחן התנדנד מעט בחוסר יציבות ובן-רגע נפלו כל הכלים שהיו עליו והתנפצו בקול רעש גדול, בקבוקי היין היקרים נשברו ותוכנם נשפך על המצות היקרות והמהודרות שהתפזרו בשלוליות ונרטבו כליל.

לא חלף זמן רב ורבי שבתאי שב לביתו. המחזה שנגלה לנגד עיניו לא היה מרנין, בלשון המעטה, והוא פרץ בכי. אך במקום שיוציא מפיו האשמות כלפי אשתו הוא התאונן על עצמו שעוונותיו גרמו לכך, ולא באה לו עוגמת הנפש הזו אלא משום שלא עשה את כל מעשיו לשם שמים.

הוא לא נח ולא שקט עד שסיים: "הוי, כמה ציערתי את אשתי הצדקת, בכך שגרמתי לה את עוגמת הנפש הזאת", ובכך הצליח לעודד ולהרגיע את הרבנית.

במקום להפוך את האירוע לזירת התגוששות, שבה הכל יוצאים פצועים ושותתים דם, הוא נטל את כל האשמה על עצמו וזקף את קומתה של אשתו. השטן, אשר כבר כמעט חכך ידיו בהנאה על הצלחתו, נאלם דום והסתלק לו בבושת פנים.

זהירות מכעס וממחלוקת ותיקון עצמי עד רכישת מידות נעלות ומופלאות, הם השאיפה שאותה עלינו להציב לעצמנו בעבודת ה'.

(מתוך הספר -משכני אחרוך)

איסור הבערת אש הוא אחת מל"ט המלאכות האסורות בשבת. אך השל"ה הק' מוסיף, כי התורה הזהירה כאן לא רק על אש פיזית כי אם גם על הבערת אש רוחנית, שהיא אש המחלוקת וחימום הכעס. הטעם לכך שהזהרנו על אש המחלוקת דווקא בשבת הוא, מפני שאז מתפנים כולם מעבודתם, מתראים ונפגשים זה עם זה, ואם לא עוסקים בדברי תורה ובשמיעת דברי אלוקים חיים אשר מעלים ומרוממים את האדם - מגיעים לדיבורי חול ודברים בטלים, הגוררים בעקבותיהם קטטות וויכוחים. בלטה הוויכוח אנשים אינם שמים לב למעשיהם, ועלולים להגיע למציאות נוראה ואימה.

כך אירע באחד מבתי הכנסת, שתוך כדי דרשת הרב נדמה היה לאחד המתפללים כי כוונת הרב בדבריו היא להקניט ולגנות אותו באפן אישי. הוא לא שלט ברוחו, קם ממקומו וגער ברב נמרצות. הקהל לא נותר אדיש לחילול כבוד הרב, ומיד קמו אנשים שקינאו את קנאת רבם והחזירו לאותו אדם מנה אחת אפיים.

חילופי הדברים נגררו לחילופי מהלומות, ובמקום פרצה קטטה איזומה ונוראה, עד שהוזמנו למקום ארבעה אמבולנסים וניידות משטרה. נגרם מכך חילול שבת מזעזע, מלבד חילול ה' ושאר עבירות חמורות שנעשו שם!

כל זאת משום שעברו על "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" והציתו את אש המחלוקת, אשר כדרכה של כל אש פורצת בלי שליטה ומכלה את כל הנקרה בדרכה.

"רבי שבתאי הסבלן"

מאחר שעניין אש המחלוקת בשבת הינו כה חמור, מרכז השטן כוחות רבים על מנת לגרום לאדם ליפול ולהיכשל. הניסיון גדול ביותר בערב שבת, כשמחמת לחץ ההכנות עלולים להגיע לקפידות, לכעסים ולעלבונות. דווקא אז יש להתאמץ בכל הכוח בשמירה על המידות הטובות ובהתגברות ובשליטה על המילים היוצאות מפינו.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה